

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKR. NOVO MESTO

KNJIŽNICA
ARCA
STO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtrek - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrletna 150 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 amer. dolarje - TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Štev. 30 (488) LETO X.
NOVO MESTO, 30. julija 1959

UREJUJE uredniški odbor - UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 - Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisno podjetje "Delo" v Ljubljani SLOV

LETA 1960: ŠE VEČ KRUKA!

V ponedeljek, 20. julija so se zbrali v dvorani Sindikalnega doma v Novem mestu upravni kmetijskih zadrug vsega okraja. Posvetovanje je sklicala OZZ Novo mesto. Udeležil se ga je tudi podpredsednik OLO Viktor Zupančič. Upravni kmetijski zadrugi, predstavniki Poslovnih zvez ter vodstvo OZZ so se pogovarjali o nalogah, ki jih bo moralo kmetijstvo izpolniti v letošnji jeseni in prihodnji pomladi. Kritično so ocenili uspehe dosedanjega dela. Jugoslavija se je odpovala pomoci, ki jo je prejela iz Amerike. To odpovali komentirajo v tujini na razne načine. Dvomijo v to, da bi jugoslovansko kmetijstvo že toliko napredovalo, da bi bilo sposobno zadovoljiti vse potrebe in trdijo, da sta le dve možnosti, ali izreden uspeh jugoslovanskega kmetijstva, ali pa lakota v letu 1960.

Naš odgovor na takšna ugibanja je zelo kratek in presenetljiv: v žitornih predelih Jugoslavije so letos prepolni že vsi žitni silosi. Letošnji pridelek je tako obilen, da je dala vojska na razpolago številna skladišča in še vedno morajo žito začasno spravljati v šole. Javne stavbe in druga poslopja. Ko so na konferenci dolenski kmetijski predlagali dosedanje delo in kritično ocenili dosedanje uspehe, so ugotovili, da proizvodno lahko toliko dvignejo, da bomo v celoti uspešni, čeprav ne bo šlo brez naporov. Pogovor je tekkel največ o pripravah za jesensko in spomladansko setev ter o pitanju živine, ki je edina rešitev iz težkega položaja preskrbe z govejim mesom.

Ponedeljkova konferenca upravnikov je bila že tretja, ki jo je letos sklicala OZZ Novo mesto. Na obeh dosedanjih so se pogovarjali o nalogah kmetijskih zadrug, ki so glavne nosilke politike na vasi. Sprejeli so ustrezne sklepe, ki so pomembni za daljše razdobje in jim torej nimamo več kaj dodajati. Ugotovljamo, lahko le, kaj smo in kaj nismo uspešni; to pa je tudi bil glavni namen ponedeljkove konference.

Vse kmetijske zadruge morajo delovati na osnovi vnaprejšnje priprave letnih programov. Na konferenci 7. januarja letos so se pogovarjali o tem. Le gospodarski program, ki upošteva pogoje razvoja kmetijstva na področju zadruge, zagotavlja uspeh. S taktično kampanjskih akcij na žviž okraja ali OZZ bodisi za jesensko setev, kooperacijo, gojitev te ali one nove rastline in podobno, moramo prenehati. Kmetijstvo ni kampanjska akcija, najmanj pa naše, takšno kot je in kot smo delo v njem zastavili. Če sedaj moramo razmišljati o kulturnih, ki jih bodo posamezne zadruge gojile, o organiziranem pitanju živine in o gospodarskem kmetijskem razvoju posameznih zadrug.

Cas, ko smo se še lahko kampanjsko zagrizli v akcijo jesenske setve italijanskih vrst žita, povsed in za vsako ceno, je že minil. Dolenski kmet je spoznal, da bo rešil svoj obstoj le, če se bo vklju-

čil v razvoj in v njem sodeloval. Po prvih uspehih in povprečni letini italijanske pšenice, lahko že računamo z njegovim polnim razumevanjem. Prav zato pa moramo razmišljati o tem, kaj bomo kje pridelovali. Cas zahteva specializacijo ali bolje: rajonizacijo moramo uvesti tudi v kmetijstvu. Z drugimi besedami, odločiti se moramo za posamezne kulture.

Sele ko bo vsaka zadruza izdelala takšen program svojega dela in ta program tudi uresničevala, bomo imeli jamstvo, da bodo uresničeni tako 5-letni plan perspektivnega razvoja, kot tudi družbeni plani občin na področju kmetijstva.

Ne le do plana, ampak tudi čez!

Občinski ljudski odbor so posvetili letos pri sestavljanju družbenih planov več pozornosti kot kdajkoli doslej kmetijstvu. Kmetijske zadruge so jim dale osnovne podatke. Povedale so, kaj potrebujejo, da bi se kmetijstvo uspešno razvijalo. Vse to nalaga zadrugam odgovornost pred družbo, da bodo naloge, ki so jih sprejele, res tudi uresničile.

Pogoj za udeležbo na kmetijskih investicijskih natečajih so več kot ugodni. Premalo jih izkoriščamo. Se je čas za pripravo načrtov za nove nasade, za gradnjo novih kmetijskih objektov in za nabavo mehanizacije, ki je eden izmed osnovnih pogojev za

uspešen razvoj. Vse zadruge ne kažejo dovolj skrbj in so posamezno za udeležbo na natečajih doslej naredile zelo malo. Počistite je treba, ker čas beži!

Načrtov za razvoj, ki smo jih izdelali v sodelovanju z občinami, ne smemo več razumeti tako togo kot doslej. Pripravljenost ljudi, ki so jo vzбудili letos doseženi uspehi, nam omogoča načrte ne le doseči, ampak tudi presežati. Razne manjše težave, ki se in se bodo še nekaj časa pojavljale, nam ne smejo jemati volje in nas delati; ravnodušnih.

Dobro, več in ceneje

Ta organizirana proizvodnja nam omogoča proizvajati ceneje in več kvalitetnih izdelkov. Torej troje: dobro, več in ceneje. Le če je na tržišču dovolj kvalitetnih izdelkov, je tržišče tudi trdno. Kupci ne iščejo izdelkov in tržišča z nepravilnimi posegi ne kvarijo. Prva naloga, organizirano programsko delo, omogoča drugo, organizirano proizvodnjo, ki jamči tudi zadostno količino proizvodov. Vse troje pa je pogoj za brezkompromisno uresničevanje politike cen v kmetijstvu, ki nam jo nalaga odlok sveta za blagovni promet. Ko smo že dovolj proizvedli, moramo poskrbeti le še za to, da bodo proizvodi po vnaprejšnji pripravi, najkrajši poti, prišli do potrošnika. To je le nekaj pomeni, ki vsebujejo mnogo pomembnih nalog.

Tudi več politike!

Naloge, ki smo jih našli doslej, niso le kmetijske in

Motel pri Otočcu odobren

Jugoslovanska investicijska banka, centrala za Slovenijo, je pred dnevi odobrila na temelju 31. natečaja za zidanje motelov na turistično važnih cestah in za rekonstrukcijo restavracij v turističnih krajih začetek gradnje 3 motelov v Sloveniji: v Postojni (blizu Postojnske jame), v Kranjski gori in pri gradu Otočec ob avtomobilski cesti Ljubljana-Zagreb. Motel (hotel za potujoče, motorizirane turiste) pri Otočcu bo imel 62 ležajev in garaže; predračunska vrednost investicij je 39,5 milijona dinarjev.

Imam veselje...

Marijo Zgajnar sem dobil doma, na Mirni. Ni kmetica, žena obrtnika je. Stala je pred hlevom na dvorišču in ljubče opazovala živino v njem. Pravkar je položila krmo.

- Dober dan! Rade jedo?

- O, rade, rade! Veste, veselje imam z živino. Doma sem iz Sodražice, tam je doma tudi živinorejca. Kravo sem dobila od doma; ker se mi je tožilo za živino in nisem mogla strpeti brez nje, so mi jo poslali. Je prava monta-fonka. Ze večkrat sem dobila diplome kot dobra živinorejca.

- Kar dva telčka imate v hlevu?

- Kupila sem ju in privezala. Veste, izplača se. Človek se malo zamoti, ima svoje veselje in še denar je povrh. Krava je imela šele tri teleta, pa namolzem vsak dan 15 litrov mleka. Pri nas doma na Sodražici imamo to pasmo že 40 let.

- Kaj pa ta dva, ki sta privezana, koliko sta težka?

- Eden je od dvočkov. 14 tednov je star in je težak več kot 120 kg, drugi je mlajši, težak pa je prav toliko.

gospodarske; so hkrati tudi zelo politične. Pogodbeno sodelovanje kmeta z zadrugo oziroma boj zanj ne sme biti več le kampanjski zalet v jeseni in spomladi, kot je bil doslej. Postati mora način dela v kmetijstvu. To nam omogočajo številna dejstva: kmetijske zadruge so že postale organizator novega načina proizvodnje. Kmetijski stroji postajajo v novi proizvodnji in zaradi pomanjkanja delovne sile na vasi neobhodno potrebni kmetu. Brez strokovne službe, umetnih gnojil in sortnih semen ni večjih hektarskih donosov. Vse to nudi kmetu zadruza in zato je kmetijska zadruza postala

(Nadaljevanje na 2. strani)

Obisk predstavnikov CARE

16. julija sta obiskala Novo mesto v spremstvu tov. Mare Osolnik - Rupenove predstavnik organizacije CARE, gosp. Lee in gosp. Selz. Pri sprejemu gostov, ki je bil v stolpi dvorani Kmetijske šole na Grmu, so bili navzoči predstavniki našega šolstva in zdravstva ter občine in kraja Novo mesto, med njimi podpredsednica OLO ing. Vilma Pirkovič, pred-

Predsednik Tito v Sloveniji

Predsednik republike Josip Broz Tito je minuli četrtrek obiskal Ljubljano, kjer si je po obisku sanatorija »Emona« ogledal novo zgradbo Ljudske skupščine Slovenije. Ta dan je obiskal tudi III. mednarodno grafično razstavo v Moderni galeriji. Tovariš Tito je prebil zatem nekaj dni na Brdu pri Kranju, v nedeljo pa je s soprogo Jovanko in spremstvom obiskal Goriška Brda, odkoder se je vračal skozi Novo Gorico in Vipavsko dolino. V Dobrovem si je predsednik republike ogledal sodobno vinsko klet, nato pa so se visoki gostje napotili mimo novih vinogradov in sadovnjakov v Vipolže, kjer so jim postregli v malico in s pristnimi domačimi pijačami ter svežim sadjem.

Viado Lamut: POLETJE

sednik OLO Moka Vale, od zdravstvenih in prosvetnih delavcev pa Slavko Kastelic, dr. Božo Oblak, Stanko Muzilovič, Francka Slak in upravniki Kmetijske šole Grm ing. Milan Bračička.

Organizacija CARE je do nedavnega nudila le pomoč v hrani, ki so jo razdeljevale nato naše ustanove in dobrodelne organizacije. Lani pa je Zavod za pospeševanje gospodinjstva Novo mesto izdelal obširen elaborat o potrebah gospodinjstva šolstva na našem področju. Organizacija Care je nato obljubila pomagati tudi pri razvijanju našega strokovnega šolstva s pošiljanjem raznih tehničnih predmetov, ki so za tak pouk neobhodno potrebni.

Oba predstavnika Care sta se na sestanku zanimala za stanje našega šolstva, gostoto prebivalstva, število šolajočih se otrok, stanje šolskih poslopij, organizacijo zdravstvene službe in podobno. Potrebna pojasnila so jim dali predsednik občine Novo mesto Moka Vale, dr. Božo Oblak ter Slavko Kastelic. Sestanek je bil zaključen v prijetnem vzdušju. Oba predstavnika Care sta si prejšnji dan ogledala nekatera šole in zdravstvene ustanove na področju OLO Novo mesto. V Novem mestu so si gostje ogledali jubilejno razstavo slik akademskega slikarja Božidarja Jakca, nato pa se obiskali zdravilišče Dolenjske Toplice.

Slavje na Podstenicah

Na Podstenicah v Rogu bo 23. avgusta zborovanje slovenske mladine in hkrati pohod na Rog 600 slovenskih in hrvaških tabornikov. Počastili bodo spomin skolevcev in mladincev, ki se se med NOB zbirali v roških gozdovih ter maja 1943 na Podstenicah ustanovili Inicijativni odbor Zveze slovenske mladine. Na področju Roga so bile med borbo najrazličnejše skolevske in druge politične šole, iz kate-

rih so odhajali mladinci v razne enote NOB in na teren. Svečanosti se bodo udeležili delovni ljudje in mladina vse Slovenije, saj se bo zbralo na Podstenicah približno 6000 udeležencev. Na popoldanskem zborovanju bodo govorili nekdanji mladinski voditelji in aktivisti. Hkrati bo tudi kratek kulturni program. Popoldan pa si bodo udeleženci zborovanja ogledali znamenitosti Roga: Bazo 20 in številne partizanske bolnišnice.

Vabimo mladino in delovne ljudi Dolenjske naj se republiškega zborovanja mladine na Podstenicah v čimvečjem številu udeležijo. O prireditvi bomo obširneje še poročali.

26 držav na sejmu tehnike v Beogradu

Od 23. avgusta do 2. septembra bo v Beogradu III. mednarodni sejem tehnike in tehničnih dosežkov, na katerem bo razstavljalo 508 jugoslovanskih podjetij in 597 tvevk iz 23 držav. Pribl. 60 odstotkov vseh razstavljavcev odpadne na strojegradnjo in kovinsko predelovalno industrijo. Največ prostora bodo zavzeli na letošnjem sejmu veliki stroji, industrijski motorji in motornih vozil ter elektroindustrija.

Na Bučki so izvolili prvi poravnalni svet

Zbor volivcev na Bučki, ki je bil 19. julija, je bil kar dobro obiskan. Razen krajevnih zadev, šolstva in drugih vprašanj so volivci na zboru izvolili tudi prvi poravnalni svet v vsaki občini. Državljanje se bodo lahko - če bodo hoteli ta svoj organ pravilno uporabiti - izognili marsikakšni pravdarji in nepotrebnim potom.

Zbor volivcev na Bučki bodo v kratkem sledili tudi drugi s podobnimi nalogami.

VREME

ZA ČAS OD 31. JULIA DO 9. AVGUSTA
Prevladovata bo lepo vreme Padavine pričakujemo med 31. julijem in 1. avgustom ter okrog 7. avgusta.

127!
Tukaj Opekarna Zaloga! V prvi polovici letošnjega leta smo proizvodni plan dosegli in celo preseglili. Če bo šlo tako naprej do konca leta, bomo letni plan preseglili za 20%. S surovo opeko smo precej natrpani, malo nam ponagaja peč za žganje opeke. Kupujemo nov ventilator. Z njim bomo pospešili naravno sušenje opeke, resno pa razmišljamo tudi o rekonstrukciji obrata, ki nam bo dala novo umetno sušilnico.

Tam občinski odbor SZDL Senovo? Kaj je novega? - 23. avgusta bomo na Bohorju pod pokroviteljstvom sekretarja za industrijo ZIS Sergeja Kraigherja, ki bo na svečanosti tudi govoril, počastili spomin Kozjanskega odreda. Kočo na Bohorju že dokončujemo, letake za proslavo imamo že pripravljene, pravkar se pogovarjamo še o organizaciji udeležbe. Pričakujemo blizu 5000 ljudi, nekaj iz naše občine, nekaj iz celjskega okraja in Zasavja. Na slavnost vabimo vse nekdanje borce in aktiviste Kozjanskega odreda.

Strojna postaja KPPZ Brežice: z žetvijo pšenice smo že končali. S kombajnom smo poželi več kot 80 ha pšenice in opravili 250 efektivnih ur pri žetvi. Vse priprave za jesensko setev na naših posevkih in ekonomijah smo zaključili in zorali strnišča. Imamo tudi 5 buldožerjev, ki rigolajo stelnjake in pripravljajo neorne površine za setev na posestvu Mestni log pri Metliki in v občini Crnomelj.

Je tam opekarna Prečna? Kako poteka vaša proizvodnja? - Točno po planu! Imamo težave z delovno silo in tudi vreme nas skrbi. Prodaja opeke je v redu. Ker so kapacitete pečij manjše kot stroja za proizvodnjo opeke, imamo surovo opeko dovolj. Na razširitev obrata ne moremo misliti, ker bomo do konca leta 1961 šele izplačali anuitete prvega posojila. Kljub temu smo proizvodnjo za lastno pobudo brez investicij povečali od 1.400.000 na 2.000.000 kosov letno.

Halo, KZ Mokronog, kaj je novega pri vas? - Upravniška ni doma, jaz sem šele en mesec v službi in ne vem nič. Grem po računovodkinjo. - To je bilo vse, kar smo izvedeli »novega« v Mokronogu. Deset minut smo čakali na računovodkinjo, nato pa slučajno odložili. Pomembna novica in desetminutno čakanje pri odpretem aparatu nas staneta 320 din, kot so nam povzdali na pošti...

Za kilogram semena - mernik prideleka

Dvimo po avtomobilski cesti. Danes bomo obiskali kmetovalce, ki so pridelali žito z novim načinom obdelave zemlje. Letošnja žetev je potrdila pravilnost njihove poti. Dež, ki ga kmetje vse letošnje poletje rotijo, da naj preneha, se nalahko zaganja v stekla avtomobila. Prši. V Trebnjem se poslovljivo od nove ceste. Ze smo v Sentlovcu.

Kmet, ki proda 5 tednov staro tele, ni dober kmet...

- Dobro jutro, gospodar! sem gozdaril Avgusta Jerlaha na Vel. Gabru. Zmotil sem ga pri zajtrku. Odzdravil je in si na hitro obrisal usta.

- Koliko repov imate privezanih? je bilo prvo vprašanje.

- Dvanajst jih je zdaj, to je več kot sem imel prej. Nekateri se jezijo zaradi telet, ker jih ne morejo prodati. Veste, z novo uredbo smo na hitro presekali dosedanje navade. Toda uspeh je že tu: vsak kmet ima privezane več živine kot dozdaj.

- Hvalijo vas za dobrega živinorejca in naprednega kmeta. Kaj pravi?

- Živino redim, ker se mi to najbolj izplača. Delovne sile primanjkuje, kmetijskih strojev je še premalo. Zdad imam 6 živali brejih - tri telete in tri krave, tako da bo zaroda dovolj. Razmišljam o tem, da bi opustil vse drugo in se posvetil le živinoreji.

Kmet, ki proda 5 tednov staro tele, ni dober kmet. V enem letu ga lahko zredi od 100 kg na 400 kg teže. Kar izračunajte, koliko več bi dobil zanj!

- Je pri vas kaj črnih odkupov živine?

- Ne, tega tudi prej ni bilo. Naš odkupovalec je pošten, ljudje ga poznajo in mu zaupajo. Mimo zadruge gre le zamenjava plemenske živine. K nam prihajajo kmetje iz Lašče in kupujejo montafonke, jih poredijo in prodajo nato za dvakratno ceno naprej kot plemenske krave. Zviti so in bolj pametni kot naši rejci.

- Kaj pa italijanka? Pridelali ste največ v zadrugi.

- Italijanka mi bo dala letos iz vsakega kilograma posejanega semena mernik prideleka! Delal sem pa tako kot je treba in upošteval vsa navodila do pike. Pridelal sem 4.200 kg na hektar. Ko bi bil le kombajn za žetev. Za 7.000 dinarjev opravi žetev in mlaičev na hektaru žita. Ko bi bili ljudje bolj pametni... Pogovoriti se bo treba o združevanju parcel in uvesti kolobar. Kombajn se izplača le na večji površini. V jeseni bom sejal samo italijanko, pa tudi drugi se bodo letos odločili in jo sejali v sodelovanju z zadrugo.

- Vi kmeta poznate, saj ste sam trden kmet. Povejte česa mu najbolj manjka?

- Zdrave pameti! Premalo uporabljaj zvrtnič in papir. Kalkulacija mu

je še vedno tuja stvar. Malo boljše je že, odkar imamo zadrugne svete, toda težko je, posebno pozimi, dobiti kmete skupaj. Če bi bilo po mojem, bi morali biti pozimi na vsakem zakroženem območju kmetijski tečaji.

Prihodnje leto bo odločilno

Mladi Franc Stirn iz Sentjanja pravzaprav ni kmet, saj študira veterino. Ker gospodarja ni več in je on edini sin, je moral za silo poprijeti. Pogovor se je hitro razvil. Na Stirnovih njivah je letos italijanka dala v sentjanški zadrugi največji pridelek.

- Pridelali smo 42 centov na hektar, čeprav je pšenico obtočila toča. Zemlja je zelo močna. Vendar to ni vse. Strogo smo upoštevali navodila, pravilno orali, gnojili, sejali in trošili gnoj v pravih količinah. Italijanko je treba sejati bolj nagosto kot domačo in tudi o pravem času mora seme v zemljo.

- Videti je, da imate veselje s kmetijstvom.

- Ne morem reči, da ne. Toda odločil sem se za veterino in zdaj doma pomagam kolikor morem. Večino zemlje smo že prepustili zadrugi, ker ne bo imel namesto mene kdo prevzeti. Kmetijske zadruge so storile že velik korak naprej. Stroji nadomeščajo delovno silo in pomagajo boljše obdelovati zemljo. Delovne sile na kmetih

Dobro srečo pri reji, gospodinja!

- sem se poslovil od Zgajnarjeve. Pravijo, da je na Mirni najboljša živinorejka. Kmetje radi kupujejo pri njej živino, ker vedo da ima dobro pasmo.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Leta 1960: še več kruha!

(Nadaljevanje s 1. strani)
Kmetu neobhodno potrebna.
 Stevilni kmetje so doslej še stali ob strani, čakali ter opazovali »kaj bo ratalo«. Uspehi novega načina kmetijske proizvodnje so nedvomno prepričevalni. Kljub temu se ne smemo za pritegnitev ob strani stojičih boriti le gospodarsko. Potrebna je tudi politična skrb. Stevilni kongresi in plenari so lani in letos posvetili največ pozornosti razvoju kmetijstva. Nedavni občinski plenari SZDL v našem okraju so konkretno razpravljali o tem. Kmetijske zadruge morajo zahtevati več pomoči političnih organizacij pri izpolnjevanju svojih nalog. Osnovne organizacije Socialistične zveze morajo postati glavni nosilci političnega dela akcije v kmetijstvu in morajo nuditi zadrugam največ konkretne pomoči na vsaki. V sedanjem položaju je ta pomoč neobhodno potrebna.

Kdor seje, ta tudi žanje
 Po planu jesenskega in spomladanskega sodelovanja za razdobje 1959-60 bomo posejali 2 tisoč hektarov italijanske pšenice, 800 hektarov ječmene, 4 tisoč hektarov bo intenzivnega travništva ter 200

hektarov detelje in deteljin. Te površine so občine že razdelile na kmetijske zadruge. Potrebujemo 4.700 ton umetnih gnojil in 500 ton semen. Zadruga so doslej naročile le dve tretjini potrebnih umetnih gnojil in prav toliko semen (neka) semen bomo letos dobili že iz svoje proizvodnje. Brez umetnih gnojil in brez sortnih semen ni organizirane kmetijske proizvodnje. To pomeni, da se zadruga odrekajo nalog, ki so s jih v začetku leta z družbenimi plani same zadale, ker s potrebnih količin obojega še niso zagotovile. Zato moramo z naročili umetnih gnojil in semen pohiteti, zadruga pa morajo z bolj sistematičnim delom onemogočiti takšne napake.

In še besedo o kmetijskih posestvih družbenega sektorja. Po perspektivnem načrtu petletnega razvoja kmetijstva bomo morali že v letu 1960 biti ta posestva sposobna oskrbeti s svojimi proizvodi vsa delavska središča. Če si jih ogledamo bliže, bomo ugotovili, da so obstala sredi pota. Naprednejši kmetje so z letošnjim pridelkom žit ponekod že presegli njihove hektarske donose. Mlekarna Novo mesto zbira mleko po litrih v oddaljenih vaseh, KGP Novo mesto pa bi lahko z 200 kravami molznicam odpravilo stisko, saj ima dovolj travniških površin! To je le nekaj primerov, ki žal niso osamjeni. Ne moremo sicer trditi, da kmetijska posestva niso dosegla nobenih uspehov, trdimo, da so se ustavila sredi poti.

Le z načrtnim delom in sistematično uporabo dosežanih izkušenj bodo uresničile to, kar od kmetijstva pričakujemo. Opustile bodo dosežanje razvoda iskanja čimvečjih zaslužkov in se usmerile na vas z glavno nalogo: doseči čimvečjo proizvodnjo. Pri tem bodo iskale pomoči tudi pri političnih organizacijah in se bolj kot doslej naslanjale nanje. Tudi nove tovarne umetnih gnojil, močnih krmil in kmetijskih strojev bodo omogočile večjo proizvodnjo v kmetijstvu. Da bi se zadruga krepile tudi gospodarsko, si morajo zagotoviti akumulacijo. To bodo pri sklepanju pogodb za jesensko setev vkalkulirale v ceno uslug in storitev in si tako hkrati zagotovile gospodarski račun pri poslovanju. Prihodnje letoje bodo številni novi kombajni želi-obilna polja italijanske pšenice. Med njimi ne bo več tolike meje, kot jih je bilo do sedaj. Upravnik zadrug so postali že več kot zgolj uslužbenci. Za svoje delo so odgovorni kmetu, zadrugi in celotni družbi. Zato bodo te naloge zavestno izpolnili. Leta 1960 bomo pridelali še mnogo več žita kot doslej in imeli mnogo več kruha. To bo naša velika osamosvojitve in gospodarska zmaga.

Banka gradi
 Podružnica Narodne banke Novo mesto dviga zadnji del svoje stavbe za eno nadstropje. Z gradnjo bodo pridobili 1 večji in 2 srednjevelika pisarniška prostora, ter tako omilili precejšnjo stisko. V nove prostore bodo začasnno preselili nekatere oddelke, da bi medtem preuredili likvidaturo v dvorani za stranke. Likvidatura uporablja 12 računskih strojev, ki vsi povečajo precejšnji ropot, povzročajo ga pa še udarci kovinskih žigov, s katerimi morajo sprejete dokumente prežigovati. Takšen ropot moti delo ostalih oddelkov. Da bi to preprečili, bodo likvidaturo obložili z gradivom, ki duši zvok. Ko bo to urejeno, bodo vse oddelke bolj smiselno in praktično razporedili. S tem bodo ustregli tako uslužbencem NB, kot tudi številnim strankam. Podružnica Narodne banke bo izvršila vsa gradbena dela z lastnimi sredstvi.

V tem tednu nabiramo

- Cvetje: slezenovca (350 din), rdeče detelje (100 din), rmana brez pecljev (50 din).
- List: hribske rese (500 din), šmarčne brez pecljev (150 din), breze brez rumenih listov (30 din), divjega kostanja brez debelega peclja (40 din), slezenovca (180 din), melise (140 din), topota okolišnega (70 din), roblide (40 din), maline (40 din), bršljna (70 din).
- Rastline: črnobine-črnabli (80 din), gladniška (38 din), hribske rese (200 in), kopitnika s korenino (75 din), tavžentrože (70 din), smolnice (40 din), melise (70 din), rmana (30 din), vodne kreše (150 din), ženjika — samo lep zelen (13 din) ptičjega drešna — moravice (40 din), breskovega drešna brez debelih stebel (30 din), šentjanževke (30 din).
- Korenine: arnike (350 din), biušč, rezan kot gobe (160 din), regrat rumeni (125 din).
- Lubje: krhlike (60 din), čačmina od korenin (320 din) čačminovih palic (95 din).
- Suhe borovnice (300 din)

Več živine — več mesa

Ko je izšla uredba o prepo-veh klanja mladih telet, smo pri povrnem pregledu ugotovili, da je na področju OLO prostih 700 hlevskih stojišč. Zadruga so uredba razumelo preveč administrativno. Njihova naloga je bila preusmeriti živino v pitanje in pri tem uporabiti vsa sredstva in načine, ki so na razpolago. Ker pitališče še nimamo dovolj, naj usmerjajo teleta od rejcev, ki jih ne morejo rediti, k onim, ki imajo za to pogoje. Pritisk kmetovalcev na veterinarje bomo odpravili le na ta način.

Načrte za pitanje živine smo že izdelali, moramo jih le še uresničiti. K povečanju števil-lice privzetih goved po naših hlevih bodo pripomogle tudi nove cene za teleta, ki so za pitana teleta zelo ugodne. Ne smemo pa dopuščati prodaje telet, sposobnih za pitanje, v druge okraje, ker tako izgubljamo premijo, ki bi jo lahko priredili mi.

Leta 1960 — še več kruha

Gospodarske organizacije imajo proizvodne načrte in se borijo za njihovo izpolnitev. Direktorji in upravniki so odgovorni za to, da bo plan izpolnjen. Tudi kmetijske zadruge so postale z razvojem organizirane gospodarske celote svojega področja z enakimi nalogami v kmetijstvu.

Trgovsko podjetje na veliko in malo
»K R K A« BREZICE
 vam nudi prvovrstno blago.
 Oglejte si zalogo!

M. J.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Dogodek tedna je brez dvoma otvoritev ameriške razstave v Moskvi in prihod podpredsednika ZDA Richarda Nixona, ki je odprl pise o pomenu te obiska in o dogodkih, ki ga spremljajo. Posebno pozornost so vzbudila profila z otvoritve razstave in s srečanja na vrtu vile Nikite Hruščeva. Med ogledom razstave je prišlo med obema državnikoma do precej ostrega besednega dvoboja, ki sta ga en dan pozneje oba javno omilila.

Značilno je, da je v otvoritvenem govoru Hruščev spet poudaril potrebo po trgovini med obema državama in pri tem uporabil duhovito primerjo. Med drugim je dejal: »kazati na teh razstavih industrijsko proizvodnjo brez pospeševanja mednarodne trgovine. Je prav tako, kakor če bi v restavracijo pripeljal človeka, ki so mu zdravniki prepovedali jesti meso in druga okusna jedila...»

Seveda so se pojavila tudi druga vprašanja: ženevski razgovori in vprašanje Berlina in Nemčije, ameriška oporišča na tujih ozemljih, sovjetsko-nemški odnosaji, stesnan na najvišji ravni itd. Prvi razgovori za zaprtimi vrati so bili že v soboto v vili Hruščeva in se bodo gotovo nadaljevali, ko se Nixon vrne s potovanja po ZSSR.

Ceprav je pregled govoriti, kaj bo Nixonov obisk v Sovjetski zvezi prinesel, je treba poudariti, da je obisk sam ob sebi pozitiven dogodek. Ne glede na negotovost in nekakrat ostro izražena mnenja, ulegne se dati pospešek pogovorom med zunanji ministri v Ženevi in omogočiti pogovore na najvišji ravni. Navsezadnje je treba upoštevati, da po drugi svetovni vojni ZSSR še ni imela tudi visokega ameriškega gosta, kot je podpred-

sednik ZDA Richard Nixon. Ze samo to dejstvo pomeni doloceno premaknitev na boljše v sovjetsko-ameriških odnosajih. Razumljivo je, da samo en obisk ne more odstraniti glavnih vzrokov napetosti in nesoglasij med obema velikoma, je pa lahko začetek poti, po kateri bodo morali državniki hoditi, če hočejo ohraniti mir. Za to pa so potrebni nenehni napori in strpnost, saj je prav Nixonov obisk pokazal, da so tudi najvišji svetovni državniki pravzaprav ljudje in da so podvrženi nenaadni jezi in ogroženju, ki sta kaj slaba svetovalca, kadar je treba reševati zapletena in občutljiva vprašanja sedanjosti.

Nixon v Moskvi

Zakaj vedno nova vprašanja in podrobnosti se kopijo in čakanje oziroma odlašanje samo povečuje nevarnost. Vzporodno s konferenco zunanjih ministrov v Ženevi, ki bo v najboljšem primeru privedla do konference na najvišji ravni, poteka konferenca o prenehanju poskusov z jedrskim orožjem. In res bi bil pesimist tisti, ki bi trdil, da ni bilo v dolgih tednih pogajanj nič doseženega. S potrpežljivostjo in vztrajnostjo je mogoče doseči napredek, saj je v Ženevi že govora o sestavi nadzorstvenih skupin, ki bi nadzorovale izvajanje morebitnega sporazuma o prenehanju jedrskih poskusov. Če se spomnimo, da ni še daleč tisti čas, ko je Sovjetska zveza še kratko malo zavražala vsako misel na teje skupine na svojem ozemlju, bomo spoznali, da je dejansko prišlo do evolucije v mednarodnih

odnosajih. To pa seveda ne pomeni, da je pot gladka in ravna. Odnosaji med Vzhodom in Zahodom niso samo odnosaji med ZSSR in ZDA in tudi ne bi smeli biti, čeprav je od teh dveh držav v razvoju odkvisen razvoj teh odnosajev. Karzvoj sicer ovirajo vsi mogoči nesporazumi in nezaupanja, vendar je opaziti, da se počasi nekaj premika. Tudi ni nobenega dvoma, da si tudi dežele Vzhodne Evrope poleg Sovjetske zveze želijo več stikov, predvsem gospodarskih, z zahodnimi državami. O tem pričajo pogodbe, ki jih sklepajo Romunija, Bolgarija, Madžarska in predvsem Polj-

sko z Zahodom za nakup celih tovarn in opreme. Značilna je tudi novica, da utegne podpredsednik ZDA Nixona po obisku v ZSSR obiskati še Poljsko.

Zeljo po stikih je torej čutili na obeh straneh, le da jih večkrat ena in druga stran drugače pojmuje. Američani bi na primer radi poslali čim več turistov v ZSSR in videli doma čim več Rusov, nočejo pa nič slišati o kreditirani trgovini, ker — pravilo — najprej se mora izboljšati politični položaj in nastati vzdušje zaupanja. Rusi jim odgovarjajo, da je prav povečana trgovina med obema blokoma najboljša pot do večjega zaupanja in zmanjšanja napetosti v svetu. Upajmo, da bo ta želja po stikih vedno močnejša, ker bo v mesecih, ki ležijo pred nami, morala opravljati res veliko delo.

Kratke iz RAZNIH STRANI

● Zahodnonemški časopis »Die Welt« piše, da namerava Adenauerjeva vlada predlagati vladama Poljske in CSR sklenitev nenapadalne pogodbe, ne da bi pri tem priznala nemško-poljske meje na Odr in Nisi.

● Na Dunaju se je začel VII. svetovni mladinski festival, ki ga prireja mednarodna mladinska in mednarodna ljudska-dentovska federacija. Festivala se udeležuje kakih 17.000 mladencev in mladenk iz 116 držav.

● Po obisku na Poljskem sta sovjetska partijska in vladna delegacija ter poljska delegacija objavili skupno sporočilo, v katerem obe državi obljublata, da na ženevski konferenci zaradi stalščih zahtodnih dežel doslej niso dosežili sporazuma o mirovni pogodbi z Nemčijo in o normalizaciji položaja v zahodnem Berlinu.

● Britanska Komisija pod vodstvom sodnika Devlina, ki je navedena naša, je dobila nalogo preučiti položaj v Njasi in okoliščine, v katerih je bilo razglašeno izredno stanje v tej afriški koloniji je ugotovila, da ni nobenih dokazov za zlonamerne igrive, da bi Afričani pripravljali pokol evropskega prebivalstva.

● Prvo redno zasedanje francoskega parlamenta je končano in se bodo poslanci ponovno sestali šele 6. oktobra. Parlamentarna podčinitelja so se zatele, ker vlada ni hotela sprejeti zahtev številnih krogov naj bi začeli s splošno debato o razmerah v Alžirji, kakor tudi o mednarodnih problemih.

● Laburistična stranka je zaskrbljena zaradi oboroževanja Zahodne Nemčije. Po mnenju bivšega laburističnega obrambnega ministra Shinwelta je tudi nevarnost, da bi Zahodni Nemčiji postopoma dovolili proizvajati jedrsko orožje.

● KZ Blanca, kako je s pridelkom pšenice? — Ni posebnih dobrih. Nevhita z nalivom, ki je 21. junija divjala nad našim področjem, je polegala vse žito. Povprečni pridelok bo 3300 kg. Eden najboljših kmetov iz Blance, Franc Sobak, bo pridelal 3500 kg na hektar.

KAKO JE Z MLADINSKIM KRIMINALOM V NAŠEM OKRAJU

»Vsa vas se ga boji«

(Nadaljevanje in konec)
 Prav tako so poseben socialni problem delikventne matere, kar upoštevajo tako organi TNZ kot organi soc. skrbstva. Družina je veliko bolj prizadeta, če gre za kaznivno dejanje in njegove posledice, ki ga je zagrešila mati, ko obravnavamo njeno krivdo in kazen, moramo hkrati postaviti tudi vprašanje preventivnih oziroma varstvenih ukrepov glede otrok. Tudi iz vrst teh otrok večkrat prihaja mladina na pot kriminala, če ni pravočasnih ukrepov.

Oglejmo si nekaj primerov, ki navzlic vsej pretresljivosti kažejo hkrati tudi na vzroke, čemu in kako so nastali. V gozdu pod vasjo L. sta 15-letnji in 13-letnji fant napravila skrivalejša, kamor sta nosila ukradene predmete in hrano ter tam tudi po več dni prenočevala. Oba sta brez očeta, materi pa sta vzgoji posvečali premalo skrbi.

10-letni fantek iz C. je že desetkrat drzno krajal denar; šol se izmika in se potepa po več dni v okolici bližnjega mesta. — Mati mladoletnega A.Z.

iz B. je sina, ki je začel krajal kot otrok, vsekakor zagovarjala in mu dajala potuho; zato se ni hotel učiti, krajal je doma in živel v brezdelju. Iz vzgojnih domov je večkrat pobegnul, za zahvalo pa materi ob neki priložnosti grozil z nožem in ji ukradel nato še 40.000 dinarjev. — 17-letni NN je iz vasi K. pri T. v kratkem času trikrat krajal in posilil 7-letno dekletico. 15-letni FK iz S. pri V. se je potepal po okolici in krajal. Tudi po 8 dni ga ni bilo domov. Ugotovili so, da je tega kriv oče, ki je fanta večkrat privzel za drevo in ga pretepal, zato se je mladoletnik bal iti domov.

Pogosti so požari, ki jih povzročijo otroci. Starši še vse premalo skrbje za varnost na domu, saj so vžigalice neštetokrat došle stopne otročičkom, ki v igri sežejo po njih; ko zagori hlev, kašča, skedenj ali domača streha nad glavo, je vse žuganje, pretepanje in ojujno jokanje zaman. Krivda je na starših, ki se ne zavedajo svojih dolžnosti, ki ne vzgajajo otrok pravilno!

Na S. so šolarji začeli čebelnjak s 24 panji in naredili škodo za 190.000 dinarjev. Triletni

Več skrbi za življenje mladine v internatih

Posebno poglavje je vzgoja mladoletnikov v šolah in internatih. Vemo, da je vzgoja kočljiva in nadvse odgovorna naloga. Izkkušnje zadnjih mesecev so pokazale nekaj žalostnih posledic, kaj se zgodi, če se za vzgojo v teh ustanovah premalo zanimajo tisti, ki so za to neposredno odgovorni, pa tudi družba prek svojih organov in organizacij. V S. je eden izmed dijakov organiziral skupino mladoletnikov-tatitev, ki so načrtno krajali, izdelovali vionmleko orodje, k vadili rjuhe, odeje in pod. ter to prodajali. Uprava doma ni o tatvinah ničesar vedela, dokler stvar ni zavzela šolskih mer. Ničte tudi ni podrobneje sege v vprašanje, čemu mladinci izostajajo od pouka in pohajkujejo, namesto da bi bili v domu.

Podobno je bilo v nekem drugem internatu, kjer so lani djaki ostro kritizirali šolski sistem, vodstvo šole in vodstvo internata. Do izgradnje ne bi prišlo, če bi vodstvo šole in internata posvečalo mladini več skrbi tudi izven šolskih ur, ne pa samo kaznovano. — V Djaškem domu v B. zahajajo moralno pokvarjeni in kriminalno podvrženi mladinci in navajajo dijakitine k nemoralni. Šibka politična aktivnost na eni in med šol v

voljeno love ribe navadno otroci, nad katerimi starši nimajo nadzorstva.

K. je kriva, da posamezni študenti kvarno vplivajo na druge dijake, rovarijo proti mladinski organizaciji in delajo izgrede. (Vse premalo skrbje podjetja, ki dajejo študentske mladoletnikom ali tudi odraslim, kako ti izpolnjujejo svoje dolžnosti do skupnosti — z učenjem in z ostalo dejavnostjo v šoli ter izven nje. Medtem ko bi moral biti študent otrok podjetja, so tam nimalokrat vedeli, da so se ga za nekaj let iznebili, posebno če gre za mlade človeka, ki ga je treba še vzgajati!)

Konkretni primer nepravilne vzgoje je tudi tragedija 12-letnega J.K. iz V., ki je zaradi neprimernih opozoril in ustrahovanja v šoli skočil pod vlak.

Problem pravih vzgojnih metod v nekaterih domovih potrjuje, da smo tu z vzgojnimi kadrom še vedno šibki.

Na seji sveta za notranje zadeve so obravnavali tudi več primerov seksualnih (spolnih) prekrškov. Tu gre po navadi za razne izpričene, ki zavajajo mladino. Varovanje osebnosti in spoštovanja do žrtve ali priče takih deliktov mora biti še posebno skrbno, da ne povzroči še močnejših okvar prizadetega otroka ali mladoletnika. Sem sodi tudi prostitucija, eden izmed pojavov družbenega nerada. Pogosto je vezana z kriminalom. Navadno gre za mlajše ženske, ki zaradi pomanjkanja, beganja od doma, manjših mladinskih deliktov in pod. zaidejo

tudi k prostituciji. Zaporil ali izgnanih oseb ne vrnejo na pot postene življenja. Tu pomaga predvsem ozdravitev okolice in osebnosti; zadovoljiti se moramo že z majhnim rezultatom, na primer s tem, da se nam posreči take ženske redno zaposliti in jim oskrbeti normalno preživljanje s postenim delom. Stroga zdravstvena kontrola za zaščito ljudskega zdravja je nadaljnji ukrep proti prostituciji.

Vzgoja pred kaznjivo!

Člani sveta za notranje zadeve in povabljeni javni ter družbeni delavci so v razpravi po poročilu o mladinskem kriminalu v glavnem spet podčrtali, da se morajo z vprašanji mladinske iztrjenosti in prestopkov pechat tudi družbeni organi. S pomočjo podatkov, ki jih dajejo organi za notranje zadeve, naj bi skrbeli predvsem za preprečevanje zločinstvenosti mladoletnikov, za pravilno postopanje z mladoletnimi storilci kaznivih dejanj ter za pravilno vključevanje dela in naporov vseh družbenih organizacij, ki skrbje za mladino oz. bi zanjo morale skrbeti.

Sem sodi predvsem tudi domače okolje, otrokov dom. Dal imamo veliko primerov, ki potrjujejo, da se starši ponekod za otroke vse premalo zanimajo (številine ugotovitve majhnih otrok, požigi, nesreče na cestah, nevarne igre Indijancev, za-

notranje obkroževanje šole in pod.). Skupna skrb šole, staršev, Rdečega križa, občinskega ljudskega odbora, družbenih organizacij, telesovzgojnih in drugih društev mora pri vseh teh naporih postati dejstvo, ne pa le vedno znova samo koristen opozorilo ali želja, da naj bi tako bilo. Vskladiti je treba tudi napore, ki jih posveča mladini predvojska vzgoja, saj ima veliko opravka prav z dokrajčajočimi fanti na vasi. Če pogledamo na vprašanje z vseh teh stališč, potem bomo razumeli, da je reševanje tako pomembnega vprašanja kot je obvarovanje mladine pred kriminalom zares izredno važna družbena naloga.

Zato so na zadnji seji sveta za notranje zadeve med drugim sklenili, da bodo o teh problemih razpravljali tudi ObLO in njihovi socialni ter skrbstveni organi na eni prvih svetov za splošne in notranje zadeve. Pravočasni ukrepi, kjer so potrebni, bodo skrbstvenim organom omogočili obvarovati mladoletnika pred slabo potjo. Pri okrajnem svetu za zdravstvo in soc. varstvo bodo ustanovili komisijo za preprečevanje kriminala, take komisije pa naj bi ustanovili tudi pri obščinskih odborih. Tu bodo našli skupno izhodišče za svoje koristen delo vsi predstavniki oblasti, njenih organov in družbenih organizacij, katerim mora biti usoda mladega rodu največja in prva skrb.

Naloga lanskega plana je naše gospodarstvo uspešno izvršilo. Pri analizi dosedanjega notranjega sestava plana pa še vedno ugotavljamo nekatere napake. Materialni stroški so se lani ponekod povečali in tudi letos še vedno rastejo. Deloma je to posledica nedovršenih rekonstrukcij v podjetjih, ki povzročajo slabo organizacijo dela, nezadosten porast storilnosti in ozka grla, ki, na kratko povedano, ovirajo proizvodnjo.

To slabost je opazili predvsem pri rekonstrukcijah, ki so izvršene (toda ne dokončno) s sredstvi občinskih ljudskih odborov. Občine ne razpolagajo z zadostnimi sredstvi, da bi vsem potrebam zadostile, vseeno pa skušajo z njimi zadovoljiti čim večje število podjetij. Sredstva se tako drobitjo, nobeno podjetje jih ne dobi dovolj, posledica pa so nedovršena dela. Občine sicer ne moremo odreči dobre volje, vendar pa moramo

Zaključni računi govorijo

opozoriti na to, da se v podjetju z napol dovršeno rekonstrukcijo proizvodnja in gospodarsko stanje celo poslabšata. Tak način uresničevanja rekonstrukcij lahko torej označimo le kot slabost.

Iz zaključnih računov je videti, da podjetja premalo odločno uvajajo plačevanje po enoti proizvoda. Tudi tega so v veliki meri krive nedokončane rekonstrukcije, ker onemogočajo dobro organizacijo dela, ki je najboljša podlaga za plačevanje po učinku. Nekatere gospodarske organizacije niso sposobne odplačevati anuitet, ker ne ustvarjajo dovolj dohodka. Med industrijskimi podjetji v našem okraju je kar 12 takšnih. Nekaj jih je tudi med trgovskimi in obrtnimi. Doselej so se težave v trgovini povzročala posojila za povečanje obratnih sredstev, v letošnjem letu pa se je položaj še nekoliko izboljšal.

V gospodarstvu se bomo morali resneje spoprijeti z dolžniki, saj je bilo lani v okraju za 1 milijardo dinarjev več dolžnikov kot upnikov. Materialni stroški rastejo tudi zaradi razsipnosti, ki se je pričela udomačevati. Premalo varčujemo in premalo smo gospodarski.

Pohvalna prizadevnost AMD v Sevnici

Avtomoto društvo v Sevnici je pred dnevi dobilo 2 milijona dinarjev kredita za dokončano zgraditev objekta, kjer bodo garaže in servis za popravila. V večji prostor nove zgradbe pri Koptarni se bo vselilo pasarstvo, ki ga tujno potrebuje Mizarstva produktivna zadruga. Razmišljajo tudi že o širjenju sortimentov, ki bi jih v tem lepem prostoru izdelovali, če bi proizvodnja okrova za pohištvo ne zavzela vsega prostora.

Nerodnost ali neodgovornost?

Krmeljeki rudnik bi rad zgradil stanovanjsko poslopje. Zaradi napačnih informacij in nepopolnih pristojnih referentov za gradnje občine in okraja se bo gradnja zavlekla, kar upravičeno vzbuja negotovost pri prebivalcih. Površno dajanja informacij in papirnata vojska prav gotovo ne bosta pripomogla k pospešenemu reševanju stanovanjske stiske v Krmelju, ne drugje.

NOTRANJEPOLITICNI TEDENSKI PREGLED

V zadnjem pregledu smo omenjali, kako naglo se povečuje narodni dohodek. V skladu s povečanjem narodnega dohodka pa se povečuje tudi osebna potrošnja. V prvih dveh letih se je osebna potrošnja povečala za 19,7%, v letošnjem letu pa pričakujemo, da se bo povečala najmanj za 10% v primerjavi s preteklim letom. To pomeni, da se vsako leto poveča za 9,6 namesto za predvidenih 7,3%. Ob tako naglem povečevanju osebne potrošnje ostane, da v prihodnjih dveh letih povečamo osebno potrošnjo še za 8%. Ker računamo, da se bo narodni dohodek povečeval tudi v prihodnjem letu tako naglo kot letos, ni nobenega dvoma, da se bo tudi osebna potrošnja, kamor štejemo tudi osebne dohodka, povečala naj-

Večja potrošnja

manj za 8%. Tako bo plan osebne potrošnje dosežen že v štirih namesto v petih letih.

Ker so se osebni dohodki delavcev v preteklih treh letih povečali vsakič za 12%, in ker so se stroški življenja povečevali vsako leto za 3%, upravičeno ugotavljamo, da so se tudi realni dohodki povečali za 8 do 9%. V tem času se je tudi struktura, z drugo besedo sestav osebne potrošnje močno spremenil. V mestih se zmanjšujejo izdatki za prehrano, povečujejo pa izdatki za industrijsko blago, zlasti za gospodinjne predmete in radio aparate. Na tako spremenjeno strukturo potrošnje so vplivali tudi potrošniški krediti. Predvidoma jih bodo potrošniki v prvih treh letih najeli toliko, da se bodo povečali za 40 milijard dinarjev.

K naglemu povečevanju osebne potrošnje nedvomno največ prispevajo delavci v industriji. Ko smo sprejemali petletni gospodarski načrt, smo računali, da se bo industrijska proizvodnja povečala vsako leto za 11%, do leta 1961 pa za 68% v primerjavi z letom 1956. No, že v prvih treh letih, če upoštevamo letošnje uspehe, se bo industrijska proizvodnja povečala v povprečju za 33% na leto in še nekaj več, skupaj pa za 44%. V naslednjih dveh letih se mora potekom leta industrijska proizvodnja povečati še za ostalih 17%, to je povprečno 8% na leto. Ker računamo, da bo industrijska proizvodnja naraščala hitreje, bomo tudi tu petletko izpolnili pred rokom. Podobno kot gibanje narodnega dohodka kaže tudi povečevanje industrijske proizvodnje, kako nagel je napredek Jugoslavije v primerjavi z drugimi deželami. Medtem ko se je proizvodnja v zadnjih letih povečala na Finskem vsako leto za 9,3%, na Nizozemskem za 2, v Avstriji za 4,3, Italiji za 5, Švedski za 2,3, Z. Nemčiji za 5,7, Poljski 9,3, Madžarski 9,7, ČSR 10,3, se je v Jugoslaviji povečala za 12,8% na leto. Ob tem se je povečala tudi produktivnost dela, saj smo dosegli 44 odstotno povečanje proizvodnje v prvih treh letih petletke le s 26 odstotnim povečanjem zaposlenih. Tudi ti podatki potrjujejo mnenje, da bomo perspektivni načrt izpolnili pred časom.

Prav je, da omenimo še nekaj podatkov o izpolnjevanju letošnjega gospodarskega načrta. V prvem polletju se je industrijska proizvodnja po uradnih statističnih podatkih povečala za 12%. Najbolj je povečala proizvodnjo kemična industrija za 27%, lesna industrija za 20, kovinska pa za 16%. Močno se je povečala proizvodnja nafte. Z odkritjem novih nahajališč pri Sisku se je letos povečala proizvodnja za 24%, proizvodnja električne energije in promoga pa za 12%. Tudi industrija, ki izdeluje blago za široko potrošnjo, je močno povečala svojo dejavnost. Tako smo izdelali v prvem polletju za 23% več radio aparatov, žarnic in drugih električnih strojev in strojkov za gospodinjstvo. Industrija usnja in obutve je povečala proizvodnjo za 8% in ne zastaja niti tekstilna industrija. Po republikah najhitreje napreduje proizvodnja v Črni gori, saj se je povečala za 29%, v BiH za 16, v Srbiji za 13, v Hrvaški za 11, v Sloveniji za 10 in v Makedoniji za 7%.

Za kilogram semena — mernik pridelka

(Nadaljevanje s 1. strani)

zelo primanjkuje. Zadruga pomaga kmetu s stroji. Prihodnje leto bo v našem kmetijstvu odločno, ker bo pokazalo, kaj in koliko zmore zadruga. Prepričan sem, da bo šlo.

Bavarka je boljša?

Odravili smo se v Zagorico. Zvedeli smo, da je tudi tam neki kmet, ki je letos imel zelo lep pridelek italijanke. Miličnik, ki je imel isto pot z nami in je prisedel v avto, je zmalaj z glavo: — Ne vem, če bo kaj — je pripomnil, — ta možak politično ni posebno trden!

Pokazalo se je, da je imel miličnik prav. Gospodinja je nekaj prala pri vodnjaku na dvorišču. — Dober dan! Je gospodar doma? — Ne, tam v mlino je. — Odravil sem se v stavbo, odkoder je prihajal ropot mlinskih kamnov. Mlin na električni pogon. Starejši, zastaven možak, je na moje vprašanje, kako je z italijanko, malo nezaupno pogledal, se napel in nazadnje spregovoril: — Pravijo, da je dobra, toda ko sem štel zrna, jih je imela domača bavarka veliko več.

— Pa pozdravljeni, gospodar! Zdi se mi, da se nimava kaj pogovarjati!

Smejali so se nam

Ko smo po Vrhopolju pri Sentjerneju iskali Jožeta Zagarja, ki je pridelal 3.200 kg italijanke na hektar, ga nikakor nismo mogli najti. Ustavili smo avto in vprašali kmetice: — Kje pa je Zagarjeva domačija?

— Zagarjeva? Ja, morate povedati od katerega, Zagarjev je na Vrhopolju veliko! — Medtem ko sem po bloku iskal rojstno ime, sem mimogrede pripomnil:

— Veste, tistega Zagarja iščemo, ki je pridelal toliko italijanke! — Takrat so nagovorjeni zasijale oči; napela se je od ponosa in rekla:

— To ste morali takoj povedati! To je Jože Zagar, hiša je pa takoj tu na levo! Le pojdi te k njemu. Tudi mi bomo letos sejali italijanko! Pa pozdravljeni!

Zagarja žal ni bilo doma. Našli smo le njegovo ženo, ki je plela plevel na vrtičku pred hišo.

— Če ni moža pa kar vi povejte, kako je bilo z italijanko! — sem jo ogovoril.

— Lansko jesen smo je posejali 1 hektar in 20 arov. Vsi v vasi so se nam smejali. Zdej, ko smo poželi, se smejemo mi, drugi se pa ne morejo

dovolj načuditi, odkod tako lep pridelek. Pridelali smo 3.200 kg na hektar. Nič nam ni pomegla. Sejali so jo tudi nekateri drugi, samo manj. Nič ne pridelal toliko in tako lepo zrnje kot mi, ker se niso tako natančno držali navodil, kot mi. Se jo bomo sejali italijanko! Pozdravljeni!

Rdečica sramu...

V bližini vaškega pota je slišati rop mlatilnice. Ustavimo se. Zadruga mlatilnica mlati pšenico. Ljudje, znojni in zapravljeni, v sončni pripeki razvezujejo snopje, podajajo v mlatilnico, odmetavajo slamo, vežejo vreče, na kratko povedano: mlatijo...

— Kakšen je pridelek? Bo čez 3.000 kilogramov na hektar?

— Bo kar dober, toliko pa ne bo. Veste, imamo še staro italijanko, tisto medvojno. Če bi bila tista »ta prav«, ki jo vi mislite, bi bilo toliko, o ja! Letos bomo pa zagotovo polzkusili! — pridene ogovorjena sramežljivost. Vide-ti je, da ji je nerodno in žalobenem.

V naslednji vasi smo spet opazili mlatilnico. Toda ta ni obratovala, videti je, da so ravnokar omlatili. Ustavimo se.

— Kako je, gospodinja? Povejte nam

no, koliko tisoč kilogramov ste pridelali na hektar? Odgovor je prišel z dokajšnjo zarpučo:

— Veste... veste... mi nismo imeli italijanke!...

V licu je rdečica sramu, roke pa v zadregi ožemajo suh predpasnik...

Za konec: pomenek za Majcnovo mamo

Našli smo jo doma v Sentjanžu. Starša žena, ki je okusila med vojno vse bridkosti življenja, je rekla:

— Naš kmet je dober! Vso vojno je dajal partizanom kruha, Marsikaj novoga so prinesla povojna leta zanj. Teško razume, neodločen je včasih, res. Toda v srcu je dober. Odločil se bo in šel na novo pot!

Tako nam je povedala Majcnova mama. To so nam povedali tudi številni razgovori s kmeti tega dne. O tem je govorila rdečica sramu na licih tistih, ki niso sejali italijanke in so doslej še vedno stali ob strani. Povsod si kmetje želijo strojev in kombajnov, to pa pomeni — pridelati več kot doslej. Zato z zaupanjem pričakujemo jesensko setev in še bolj žetev v prihodnjem poletju.

MILOŠ JAKOPEC

Plan vzreje živine sprejet

stvo, razpravljali na vseh združbenih svetih. Vsi združbeni sveti so predložili načrte vzreje telet sprejeti. Torej pomeni, da se bodo kot družbeno-upravni organi v celoti tudi borili za izvršitev teh planov. V kratkem obdobju pol do enega leta bo torej lahko — če bodo možje držali besedo — prišlo do občutne izboljšave v preskrbi z mesom, ki se zadnje čase občuti tudi že v sevnjski občini. Važno ugotovitev je tudi ta, da bo kmetijsko gospodarstvo v Sevnici odkupovalo teleta in od polkmetičkih družin, ki gojijo po-

eno kravo za lasne potrebe. Sprejet je bil tudi sklep o enotnih cenah za odkup telet. Defektna teleta in taka, ki niso primerna za rejo, bodo v bodoče odkupovali po 150 do 160 dinarjev, za rejo sposobne repe pa (odvisno od teže in kvalitete) po 180 dinarjev. Naloga kontrolnih organov pri prometu z živino bo postala znatno bolj odgovorna, saj primer zadnjega sejma v Boštanju kaže na to, da se še vedno najdejo ljudje, ki dogovorov ne spoštujejo. Na tem sejmu je bilo nekaj živine prodane po višjih cenah, kot veljajo sicer v občini in se

ljudje upravičeno pritožujejo nad nestalnostjo dogovorov. Primer bo raziskala pristojna inspekcija in kmetije upajo, da bodo rezultati objavljeni. Le strogo spoštovanje sprejetih sklepov bo lahko uvedlo red v prejšnjo sramo, dokler ne bo fond mesne živine tak, kot ga zahteva vedno večja potrošnja mesa, ki je posledica večje kupne moči in večje storilnosti delavcev. Na koncu so se pogovorili še o kadrih za dvoletno srednjo kmetijsko šolo. Dokončno bodo o tem kmalu sklepali skupno z občinskimi komitejem ZK.

Kaj je z dvema tretjinama?

Občine se pritožujejo, da lansko leto dogovorjenih gradenj družbenega standarda ni mogoče uresničiti, ker podjetja zdaj, ko bi morala potrebna sredstva odvesti, ne kažejo nobenega razumevanja. V resnici je zadeva drugačna.

Posvet aktiva komunistov v OZSZ

Pred 14 dnevi je bilo v prostorih Okrajnega zavoda za soc. zavarovanje in Novem mestu posvetovanje aktiva komunistov tega zavoda, katerega so se udeležili tudi komunisti iz podružnic Videm-Krško in Brežice. Na posvetovanju so razpravljali o problematiki socialnega zavarovanja v okraju, predvsem pa o zaposlitvah invalidov, izboljšanju kontrolne službe na terenu, o strokovnem izpolnjevanju kadrov in boljši povezavi samoupravnih organov soc. zavarovanja z oblastvenimi in političnimi predstavniki, kot tudi z delavskimi sveti, sindikati in z drugimi organizacijami.

Med drugim so tovariši v razpravi omenili, da se večina podjetij brani sprejemati invalide; posredovalnice za delo pri občinah naj bi zato vprašanje teh zaposlitev reševale bolj prizadevno, saj imamo v okra-

ju nad 2400 invalidov. Več skrbni kot doslej bo treba posvetiti tudi trenju sredstev iz različnih skladov soc. zavarovanja, pri čemer morajo občine in podjetja bolj sodelovati kot doslej.

V razširjeni aktiv komunistov so sprejeli tudi komuniste iz podružnic Videm-Krško in Brežice; skupno je zdaj v aktivnosti komunistov pri OZSZ 25 tovarišev in tovarišč. Za sekretarja so izvolili tov. Zvoneta Sušteršiča.

Okovje za smučič?

KZ Sentjanž na Dolenjskem se pogaja za proizvodnjo okovja za smučič. Z začetno malo proizvodnjo kanijo postaviti osnove za bodočo večjo kovlarsko delavnico, ki bi lahko nudila zaslužek večjemu številu domačinov.

ni bilo vzroka za odlaganje. Na tak način so to uredili v občini Videm-Krško. Senovo, deloma v Sevnici in v Črnomlju.

Najbolj urejeno je vprašanje dveh tretjin v novomeški občini. Potrebni programi so bili pravočasno izdelani, toda bili so preširoki. Prispevke podjetij so premalo stvarno planirali, brez tesnejšega sodelovanja s podjetji. Zato so kolektivni pzožnje ugotovili, da niso ustvarili dovolj dohodka, da bi lahko obveznosti dveh tretjin krili v takšni meri, kot so bili pavšalno obvezani. Zaradi tega sprejetih programov še ne uresničujemo.

Toda čas resnično hiti in polovica gradbene sezone je letos že za nami. Poslej bo vsako odlaganje celo dvakrat škodljivo!

Novomeška Mesarija odgovarja

Na naš članek »KDO SKRBI ZA POTROŠNIKA?« (Dolenjski list 2. julija 1959) nam je »MESARIJA« Novo mesto 14. VII. 1959 poslala naslednje pismo, ki ga v celoti objavljamo:

Res je začelo približno pred dvema mesecema, odkar veljajo maksimalne cene za nakup živine (klavne) primanjkovati mesa, a ne samo v Novem mestu, ampak po vsej LRS. Vzrok za to pa ni treba iskati spod pultom mesnic našega podjetja, ampak pri živinorejcih, ki klavne živine ne marajo prodati po maksimalnih cenah, ampak jo čez polje, ko imajo dovolj krme, raje redijo, da jim dela gnoj, pridobiva na tebi in krave dajejo mleko, ki ga lahko dobro prodajo ali pa doma porabijo pri reji bekovov.

Konkurenca bi v danih razmerah s povečanim povpraševanjem pri nezadostni ponudbi položaj le še poslabšala. Sicer smo svoj čas že imeli v Novem mestu konkurenčno mesarijo, ki se pa ni obnesla. Tudi kupci ne kupujejo vsem prizadevanjem niso mogli nakupovati dovolj živine po maksimalnih cenah, po višjih cenah pa je pod kaznijo niso smeli plačati. Pri vseh teh težavah nam je v juniju uspelo priskrbeti vsega skupaj 46.956 kg mesa, od tega 20.000 kg govedine. Meso smo morali v prvi vrsti dobaviti bolnišnicam, vojski in menzam.

Prepričani smo, da je pisu omenjene novice dobro znano, da ima delovni kolektiv vsake gospodarske organizacije eminenten interes na tem, da ustvari planirani dohodek po tarifnem pravilniku. Tudi iz tega razloga smo si prizadevali in se trudili, da bi preskrbeli našim potrošnikom čim več mesa. Če nam to ni uspelo, ni naša krivda. Primerjava z mornarstvom mesarijama ni na mestu, ker potrebuje Mornarstvo le po 500 kg mesa na teden, mi pa po 1.000 kg na dan, ob sobotah celo 2.500 do 3.000 kg, da bi zadostili vsem potrebam. Mislimo, da je vsakomur jasno, da se 500 kg

Upamo, da se bo s 15. julijem stanje izboljšalo. S 15. julijem bodo namreč ukinjeni sejni za klavno živino in bodo smele od tega dne dalje odkupovati klavno živino samo kmetijske zadruge preko dogovorov. Če se bo njihovo sredo odkupiti dovolj klavne živine in če nam jo bodo v redu dobavljali, bo mesa dovolj za vse potrošnike. Na žalost pa moramo pripomniti, da kmetijske zadruge razen ene še niso marale skleniti z nami dobavnih pogodb.

MESARIJA NOVO MESTO

JAVNA DRAŽBA

Kot ponudniki lahko nastopajo gospodarske in združbene organizacije, če teh ni, pa fizične in zasebne pravne osebe. Pred pričetkom javne dražbe položijo ponudniki komisiji za izvedbo javne dražbe gotovino ali barirani ček v višini 10% vrednosti, katero imajo namen dražiti.

- Zgradba s kamenjem zidana in opeko krita — mlin, ki obsega: strešno, stol, strešna opeka, okna, vrata strop ter zidovje, z obvezno odstranitvijo, izključna cena 250.000 din.
- Francis turbina 15 Hp, izključna cena 900.000 din.
- Francis turbina 35 Hp, izključna cena 1.200.000 din.
- Dinamo »Elins«, kapaciteta 45 žarnic a 100 W, izključna cena 100.000 din.
- Vencelanka 1 list s pripadajočim mehanizmom, izključna cena 80.000 din.
- Vencelanka 1 list s pripadajočim mehanizmom, izključna cena 80.000 din.
- Kamni za mletje žita in koruze — komplet po 18.000 din.
- Transmisija, 22 m dolžine, premera 90 cm, izključna cena 80.000 din.
- Lusilni stroj »Vaks«, izključna cena 100.000 din.
- Plansko sito — dvoedeno, novo, izključna cena 150.000 din.

in v ostale stvari, ki so potrebne za dejavnost mlina in žage.

V vsako hišo na Dolenjskem in v Sp. Posavju »DOLENJSKI LIST«

V Gradacu je odprta razstava KPJ

V okviru krajevnega praznika v belokranjskem Gradacu je okrajni odbor za proslavo 40-letnice KPJ s sodelovanjem Belokranjskega muzeja odprl 12. julija v tamkajšnjem Rdečem kotičku razstavo »40 let KPJ«. V sicer nekoliko tesnem prostoru je na devetih panojih dovolj pregledno prikazana zmagovita pot Komunistične partije Jugoslavije od njene ustanovitve preko težkih let ilegale do zadnje svetovne vojne. S pomočjo fotografij, napisov, literature in originalnih listin si lahko obiskovalec ustvari jasno podoben čas, ko se je na trdnih temeljih delavskega gibanja v jugoslovanskih deželah, pod močnim vplivom oktobrske revolucije 1917 ter po polomu Avstro-Ogrske 1918 v domačem revolucionarnem vrenju v Jugoslaviji rodila KPJ. Vidi njene prve uspehe, ko so prav zaradi njih bili že 29. decembra 1920 v glasovito Obznanilo prepovedani KPJ, SKOJ in Rdeči sindikati.

Gledalec spremlja delo Partije v ilegalni, porast njenega tiska, organiziranje tajnih zborovanj in stavk, boj KPJ z nacionalno buržoazno diktaturo, ki ji sledi aretacije, procesi proti komunistom, qsobdne in zverinski zločini s strani jugoslovanske fašistične diktature.

Kljub temu Partija raste — 1937 je tudi ustanovljen kongres Komunistične partije Slovenije na Cebinovem — in vse njeno delo je usmerjeno v to, da pripravi ljudstvo na velike vojne dogodke, ki jih že napovedujejo spori in grupiranje med veseli-lami v svetu. Ob izbruhu vojne okrepija KPJ prevzame vodstvo vseh naprednih, zdravih sil naših narodov, ki jih preko svojih grozot privede do zmage nad sovražniki in do socialistično urejene nove Jugoslavije.

Morda še z večjim zanimanjem pa se bo obiskovalec

ustavljaj ob vitrinah, v katerih so razstavljeni dokumenti o revolucionarnem delu Belokranjcev. Že med voditelji vojske-ke upora v Judenburgu proti osovraženi avstrijski monarhiji sta bila Belokranjca Jože Rogelj in Alojz Stefančič, ki sta vzrodo pripadnost: svojemu ljudstvu tudi plačala z življenjem. Duh upornih Belokranjcev se je pokazal zlasti v dnevih tako ime-novane »vinskih republike«. v aprilu 1918, pri volitvah 1. 1920 in tudi v naslednjih letih vse do 1932, ko so se belokranjski komunisti začeli se tesneje po-vezovati z vodstvom Partije v Ljubljani. Povezavo je vzdrževal Tone Šušteršič, takrat ko-munistični sekretar postane Matija Bahr, ki se je malo pred tem vrnil iz Francije in Sovjetske zveze.

V obeh zadnjih letih se član-stvo Partije v Beli krajini

brat 1939, podpisuje v imenu Be-lokranjcev tudi pet belokranj-skih komunistov. V prisotnosti Vide Tomičičeve je v maju 1940 postavljen prvi Okrožni partijs-ki komite za področje Bele krajine, ki si še istega leta osnuje tudi svojo ilegalno teh-niko.

Ko prične 1. 1940 Cvetković-Mačkova vlada množično inter-nirati komuniste in levčarje v Bileči in Ivanjici pri Medjure-čju, odzveno v to zadnje tabo-rišče iz Bele krajine 14 tovari-šev, med njimi skoraj vse člane okrajnega komiteja.

Po tem terorju znova utrdi Tone Tomšič partijsko organiza-cijo v Beli krajini na partijski konferenci januarja 1941. Na tej konferenci, ki je bila na Kanjarici pri Jožetu Dvojmo-tu, je izvoljen nov okrožni ko-mite, katerega sekretar postane Matija Bahr, ki se je malo pred tem vrnil iz Francije in Sovjetske zveze.

V obeh zadnjih letih se član-stvo Partije v Beli krajini

okrepil z vrstami mladih skojev-cev. Po vsej deželi od Gorjan-cev do Kolpe so raztresena maj-hna jedra partijskih celic, ka-terih člani so nenehno na delu, da pripravijo Belokranjce na velike, naglo se bližajoče vojne dogodke. In že je tu druga sve-tovna vojna, ko se vse belo-kranjsko ljudstvo, vojsko, po-litično in gospodarsko aktivno, v strnjenih vrstah bojuje proti fašizmu in nacizmu, bojuje za svobodo in nov socialistični red.

Tako lahko človek po ogledu te zanimive razstave, ki sicer ni ne razkošna ne velikopotez-na, dobi vendarle dober pregled dela, borb in uspehov naše Ko-munistične partije, tako v šir-šem jugoslovanskem in sloven-skem merilu kot v ožjem belo-kranjskem, kar se vse med sabo lepo dopolnjuje.

Razstava bo odprta vključno do 2. avgusta, potem pa bo pre-nešena še v druge večje kraje Bele krajine.

Ravno pred osemnajstimi leti — julija 1941 — so se pričeli zbirati v gozdovih nad Miklarji prvi belokranjski partizani. Tja jih je usmerila Partija, da prič-no z organiziranim oboroženim odporom proti okupatorju, da pričnejo boj za osvoboditev in nov družbeni red. Kile na capor je našel v Beli krajini tako plodna tla kot maločije. Prvi belokranjski partizani so imeli od prve ure polno moralno in materialno pomoč pri ljudeh. Tem prvim partizanom so sle-di-li tisoči Belokranjcev in Be-lokranjci. Zelo redki so bili, ki ne bi od pričetka do konca so-delovali ali podpirali veliki boj, ki so ga pričeli prvi partizani.

V gozdu nad Miklarji, kjer so prvi belokranjski partizani imeli bivališče, kjer so se zbirali in odkoder so odhajali na prve oborožene akcije, je bila 22. ju-lija lepa slovesnost: občinski odbor Zveze borcev Crnomelj je obnovil bivališče, ki so ga ta dan slovesno odprli.

Bilo je to res prijetno spo-

podpiranju belokranjskega ljud-stva narodnosvobodilnega boja.

Po zaslugi Zveze borcev bo to prvo bivališče belokranjskih partizanov iz leta 1941 ohranje-no. V ta samotni kraj nad Mik-larji, katerega ni nikoli pre-gazila okupatorjeva noga bo-de poslej razen lovcev in logarjev zahajali tudi drugi ljudje. Pot do bivališča je od Miklarjev lahko dostopna, logarji pa so io tudi vidno zaznamovali.

Hkrati z obnovitvijo bivališča nad Miklarji so vzdali spominsko ploščo na gozdarski hiši v Mik-larjih v spomin na prve belo-kranjske partizane.

Z največjim zanimanjem so udeleženci poslušali pripovedo-vanje tovariša Milana Simca, preživelega borca prve belo-kranjske partizanske enote, ki je povedal, kako so se zbirali na tem kraju, kako so hodili na akcije in kako so živeli v tem bivališču pred osemnajstimi leti. Z nič manjšim zanimanjem niso poslušali pripovedovanje tovariša Bojana Fabjana o ak-cijah črnomaljskih skojevcev v prvih tednih okupacije, ki so bile v tesni zvezi s prvimi par-tizani. Tovariš Lado Mišica pa je pripovedoval o delu Partije v Crnomlju, o pobudah komuni-stov v tistih dneh, o spontanem

Veliko ljudi, med njimi star-rih borcev in političnih delav-cev iz območja občine Trebnje, oddaljenih krajev in iz Ljub-ljane se je za dan vsaj zebra-nji in zunanji politiki. Za De-bencu pri Mirni, Na popoldan-ski proslavi je domačin Tone Gracar predstavil navzočim prvega borca tega kraja, tova-riša Prparja-Ferbinca, sekre-

tarja partijske šole pri CK ZKS, ki je govoril o dnevu vstaje, o borbah na Debencu in njegovi okolici, kot tudi o glavnih dogodkih v naši notra-nji in zunanji politiki. Za njim je govoril tudi sekretar obč. odbora SZDL Trebnje Marjan Hočvar, s prijetno zabavo pa je bilo slavlje na De-bencu zaključeno. Jože Jakšič

Veliko ljudi, med njimi star-rih borcev in političnih delav-cev iz območja občine Trebnje, oddaljenih krajev in iz Ljub-ljane se je za dan vsaj zebra-nji in zunanji politiki. Za De-bencu pri Mirni, Na popoldan-ski proslavi je domačin Tone Gracar predstavil navzočim prvega borca tega kraja, tova-riša Prparja-Ferbinca, sekre-

Veliko ljudi, med njimi star-rih borcev in političnih delav-cev iz območja občine Trebnje, oddaljenih krajev in iz Ljub-ljane se je za dan vsaj zebra-nji in zunanji politiki. Za De-bencu pri Mirni, Na popoldan-ski proslavi je domačin Tone Gracar predstavil navzočim prvega borca tega kraja, tova-riša Prparja-Ferbinca, sekre-

Veliko ljudi, med njimi star-rih borcev in političnih delav-cev iz območja občine Trebnje, oddaljenih krajev in iz Ljub-ljane se je za dan vsaj zebra-nji in zunanji politiki. Za De-bencu pri Mirni, Na popoldan-ski proslavi je domačin Tone Gracar predstavil navzočim prvega borca tega kraja, tova-riša Prparja-Ferbinca, sekre-

Veliko ljudi, med njimi star-rih borcev in političnih delav-cev iz območja občine Trebnje, oddaljenih krajev in iz Ljub-ljane se je za dan vsaj zebra-nji in zunanji politiki. Za De-bencu pri Mirni, Na popoldan-ski proslavi je domačin Tone Gracar predstavil navzočim prvega borca tega kraja, tova-riša Prparja-Ferbinca, sekre-

Veliko ljudi, med njimi star-rih borcev in političnih delav-cev iz območja občine Trebnje, oddaljenih krajev in iz Ljub-ljane se je za dan vsaj zebra-nji in zunanji politiki. Za De-bencu pri Mirni, Na popoldan-ski proslavi je domačin Tone Gracar predstavil navzočim prvega borca tega kraja, tova-riša Prparja-Ferbinca, sekre-

Veliko ljudi, med njimi star-rih borcev in političnih delav-cev iz območja občine Trebnje, oddaljenih krajev in iz Ljub-ljane se je za dan vsaj zebra-nji in zunanji politiki. Za De-bencu pri Mirni, Na popoldan-ski proslavi je domačin Tone Gracar predstavil navzočim prvega borca tega kraja, tova-riša Prparja-Ferbinca, sekre-

Veliko ljudi, med njimi star-rih borcev in političnih delav-cev iz območja občine Trebnje, oddaljenih krajev in iz Ljub-ljane se je za dan vsaj zebra-nji in zunanji politiki. Za De-bencu pri Mirni, Na popoldan-ski proslavi je domačin Tone Gracar predstavil navzočim prvega borca tega kraja, tova-riša Prparja-Ferbinca, sekre-

Veliko ljudi, med njimi star-rih borcev in političnih delav-cev iz območja občine Trebnje, oddaljenih krajev in iz Ljub-ljane se je za dan vsaj zebra-nji in zunanji politiki. Za De-bencu pri Mirni, Na popoldan-ski proslavi je domačin Tone Gracar predstavil navzočim prvega borca tega kraja, tova-riša Prparja-Ferbinca, sekre-

Veliko ljudi, med njimi star-rih borcev in političnih delav-cev iz območja občine Trebnje, oddaljenih krajev in iz Ljub-ljane se je za dan vsaj zebra-nji in zunanji politiki. Za De-bencu pri Mirni, Na popoldan-ski proslavi je domačin Tone Gracar predstavil navzočim prvega borca tega kraja, tova-riša Prparja-Ferbinca, sekre-

Hitro teko leta, vse prehi-tro in komaj se kdaj ustavi-mo sredi živahnega dela ob misli, da se dan za dnem vrste z delom vred tudi življenjski jubileji. Tih in neopazno je 11. julija doživel polstoletnico življenja tudi tovariš Franc Dragan v Vidmu-Krškem. Spoštovan in priljubljen med ljudmi, večkrat ljudski posla-nec republiške skupščine, je za ta dan dobil od znancev, so-delavcev in prijateljev mnogo prirsrih čestitk in dobrih že-lja, katerim pridružujemo tudi naslednje skromne vrstice.

Draganov oče je bil kovač v Mladju pod Gorjanci; France

Franc Dragan petdesetletnik

mu je že mlad pomagal, osno-vno šolo pa je obiskoval v Ko-stanjevici; izdeloval je z odli-ko, nato pa dokončal še eno-letno kmetijsko šolo na Grmu. Nekaj časa je delal v Prek-murju, po očetovi smrti pa je prezel domačo malo kmetijo, delal pa vmes tudi v gozdovih, da se je laže izhajalo.

Junija 1941 je bil med prvimi, ki so začeli organizirati oboroženo vstajo in boj proti okupatorju v kostanjevski okolici. Skupno s tovarišem Martinom Bajcem in Lojzom Colaričem je organiziral Oslo-bodilno fronto na domačem področju. Njegova zasluga je, da je bil tamkajšnji teren po-litično pripravljen za oboro-ženo vstajo proti okupatorjem, saj je delovala OF v vseh va-seh. Prvi partizani na tem ob-močju so našli marca 1942 v Draganovi hiši vse, kar so po-trebovali. Okupatorji so mu zato leta 1943 pošgali domačijo in odpeljali živino. Tovariš Dragan je odšel v partizane marca 1942. Bil je član rajon-skega odbora OF Podbočje, po-tem njegov sekretar, pozneje sekretar okrajnega odbora OF Kostanjevica, vse dokler ni stopil v borbene enote XII. brigade. Za svoje delo med NOB je prejel spomenico 1941, odlikovan pa je razen tega z Redom zaslug za narod, z Redom bratstva in enotnosti II. stopnje in z Redom ter meda-ljo za hrabrost. Je rezervni ka-petan I. kl. JLA.

Po osvoboditvi je bil tov. Dragan na odgovornih politič-nih položajih. Po dvoletni višji partijski šoli pri CK ZKJ je delal na CK ZKS, bil nekaj časa sekretar OK ZKS Novo mesto, pozneje predsednik okrajne zadržne zveze Krško, zdaj pa je član upravnega od-bora OZZ Novo mesto.

Sodelavci, tovariši iz vojnih let in povojne graditve socia-

lizma, znanci in prijatelji mu, vsemu mladostnemu in vedno živahnemu, za 50-letnico ži-vljenja lahko samo prirsrično če-stitajo: dragi France, še na mnoga vesela, zdrava in za-dovoljna leta!

M.

V nedeljo na Malkovec!

Ni ga vaščana iz Malkovca in bližnje okolice, ki je preživel strahote druge svetovne vojne, da se ne bi spominjal 2. avgu-sta 1942. leta. Tega dne so Ita-lijani, seveda s pomočjo do-mačih izdajalcev, obkolili osvobojeni Malkovec z vseh strani. V Prijateljevi vili je bil štab čete Dolenskega odreda in nekaj domačih aktivistov, raz-en tega pa tudi skladišče us-nja. Vse to so Italijani vedeli, zato je njihov nepričakovani napad fašistov (fašistov je kar mrgolelo po Malkovcu in bliž-njih vaseh) zbeagal ljudi, ki so hiteli na vse strani, da bi si rešili življenja. Vaška stra-za je bila brez moči; posrečilo se ji je, da se je umaknila, obe-stila pa je več ljudi. Vse-povsod je bilo slišati vpitje črnih sracij; ker ni bilo v bližini nobene partizanske enote, so začeli fašisti »junaško« po-žigati. Pri vili pa se je vnela borba. Stražar Franc Urigel je z bombo pobil dva fašista, njega pa je pri ekoku iz hiše zadel rafaj strojnica; je sicer bodisi Italijanom, vendar pa je potem v materinem naročju izkrcravel. Drugi partizani so poskakali iz vile, a bilo je pre-cej zlomljenih rok in nog, saj so skakali iz visine 6 metrov. Italijanom se je tako posrečilo opustošiti partizansko postaja-ko. Po končani hajki so imeli dva mrtva in več ranjenih. Za-radi tega so pri vili ustrelili 6 talcev-domačinov, medtem ko je Franci Urigel zaradi ran umrl. Razen dragocenih člove-skih žrtev so fašisti to jutro pošgali 42 poslopij, skoraj celo vase Malkovec in Pavlo vas.

Na malkovškem območju in Pavli vasi je bilo v letih revo-lucije 53 žrtev, ki so padle bodisi v partizanih ali kot tal-ci. Njehovemu spominu so se lepo oddolžili že leta 1954, ko smo jim sredi Malkovca posta-vili spomenik. Zdj se organi-zacija Zveze borcev Trbišče od-dolžuje tudi žrtvam, padlim 2. avgusta 1942. Prav po 17 letih jim bomo v nedeljo popoldna ob 14. uri odkrili spominsko ploščo pri Prijateljevi vili v Kumpalcu. Slavlje bo združeno s krajskim kulturnim sporedom, kjer bomo počastili tudi 40. letnico KPJ.

Popoldne bo organizacija ZB priredila zabavo, kamor vabi vse preživele borce in znance od blizu in daleč na prijetno razvedrilo. Lozje Udovč

Obnovljena spominska lesena koča nad Miklarji bo poslej pri-jeten kraj izletov

Petdeset plodnih let

Poštar je prinesel majhno, suhoparno obvestilo, ki je po-vedalo, da je gospodar 7-član-ske družine mrtev. Nekje v ujetništvu je za žico sestradan umrl. To je bilo leta 1917, med prvo svetovno vojno. Zajokala je mati in z njo 6 otrok v sta-rosti od enega do desetih let. Pred njimi je bila teška in str-mna pot. Otrokom je vzela voj-na ometa, ko ga še dobro po-znali niso. 88 dinarjev invalid-nine na mesec, za šestero lač-nih ust. Mati mučenica se pre-bija s priložnostnim zaslužkom iz dneva v dan. Starejši ji po-magajo, čeprav so še otroci. Tone je priden in v šolo si želi, najprej v gimnazijo. Sko-raj brez sredstev, tih in skrom-en se prebije do osme in maturira.

Tako je pričela življenjska pot Toneta VALENTINCICA, ki praznuje danes 50-letnico. Ze zmlada je okusil vse bridke strani življenja. Še otrok je moral pomagati mami, da so bili nahranjeni mlajši bratci in sestrice. Sin delavske druž-ine — proletarec se je s stis-njenimi zobmi prebijał skozi življenje. Ker je že mlad oku-sil vse krivice takratnega druž-benega reda, je kmalu našel pravo pot. Že v gimnaziji je bil član napredne dijaške or-ganizacije »Prosveta«, kjer se je ukvarjal z dramatikom in s slikarstvom. Bil je član Sokola in pristal naprednega krila te organizacije. Leta 1931 se kljub terorju ni udeležil državnih volitev. Ko je zatem odšel v vojsko na odsluženje obvezne-ga roka in se kot rezervni ofi-cir vrnil iz šole, je bilo v nje-govi knjižnici napisano: »nije dovoljno pouzdan«...

Leta 1933 pa je po daljšem molenovanju dobil pri davčni upravi v Crnomlju službo dnevnikača eksekutorja. Moral je pod vsako ceno pomagati družini in je službo sprejel. V službi je, čeprav vreden in nam-ten delavec, počasi napre-doval, ker je nosil pečat borca za napredne ideje. Iz Crnomlja je bil premeščen v Novo me-sto, od tam v Ribnico, nato v Kocanje ter nazadnje spet v Novo mesto.

Leta 1941 je že v novembra meseca pričel sodelovati z OF. Udeležil se je tudi seje novo-

Kvalitetno in hitro boste postreženi v trgovskem podjetju »POTROŠNJA« BREZICE

SVOJE USLUGE
PRIPOROČA
ELEKTRO - KRŠKO
Videm - Krško
Vse sile za zgraditev
socializma!

SREČANJE NA DEBENCU

Veliko ljudi, med njimi star-rih borcev in političnih delav-cev iz območja občine Trebnje, oddaljenih krajev in iz Ljub-ljane se je za dan vsaj zebra-nji in zunanji politiki. Za De-bencu pri Mirni, Na popoldan-ski proslavi je domačin Tone Gracar predstavil navzočim prvega borca tega kraja, tova-riša Prparja-Ferbinca, sekre-

tarja partijske šole pri CK ZKS, ki je govoril o dnevu vstaje, o borbah na Debencu in njegovi okolici, kot tudi o glavnih dogodkih v naši notra-nji in zunanji politiki. Za njim je govoril tudi sekretar obč. odbora SZDL Trebnje Marjan Hočvar, s prijetno zabavo pa je bilo slavlje na De-bencu zaključeno. Jože Jakšič

Od Male Loke do Vrhovega

V eni izmed prejšnjih števil smo napisali izjavo kmeta Jožeta Ovna z Vrhovega, ki je med drugim dejal tudi to, da na kmetijskem posestvu Ma-la Loka ne gospodarijo dobro in da ne ljubijo zemlje. O tej trditvi smo se hoteli prepričati, zato smo obiskali posestvo, ogledali smo si polja, pa tu-di okoliške kmete smo vprašali, kaj mislijo o tem posestvu.

Prvi odgovor (Trnje št. 1): »Misi-mo, da dobro gospodarijo. Po njihovi pesi pa je tako kot po našem travni-ku. Saj so prišle zadnji dekleta in so se zapodile po njivi, pa niso vse po-plele. Bodo že še...«

Drugi odgovor (dve kmetici na njivi): »Dobro delajo, samo delavcev imajo bolj malo. Saj veste, da hoče danes vsak v službo v mesto. Krom-pir so sadili pravočasno. Zdj imajo dobrega direktorja in poslovođa. Pa na tistega Ovna z Vrhovega smo hudi. On hoče imeti vedno prav. Na posestvu so že pridni. Traktorist je večasi že ob petih na njivi. Delajo pa tudi več kot po 8 ur in še ob nede-ljah, če je treba. Kar pogledjte, kako lep krompir imajo. Tale njiva je nji-hova,« sta pokazali na njivo poleg njune.

Krompir je res lepo kazal. S po-sestva sem slišal petelina. »Kikiriki«. Na njivi ob cesti sta dva s po-sestva, delavec in delavka, s plugom izpodkopavala plevel po pesi. Ni ga pa bilo nič več, kot po njivah pri-vatnih kmetov. V pisarni posestva sem dobil samo blaginčarico, ki mi je povedala: »Letos smo malo zaostali z delom. Dež je vse skupaj zavrl. Lju-di, ki nam jih je vedno primanjko-valo, bodo letos delno zamenjali stroji. V tem letu smo dobili traktor Fer-guson in nekaj priključkov, a žal ne vse. Priključke si bomo posojali s kmetijskimi zadrugami! Trebnje, Veli-ka Loka in Sentlovrenc.«

Skupno sva si ogledala posestvo. Okoli gradu, ki je last posestva, je

vrt, ki je v veliki večini zasajen z raznimi povrtninami, nekaj gred pa čaka na sajenje poznih vrtnin. V toplih gredah goje kumarje, papriko, paradiznik in drugo.

V svinjaku je živahno, ker imajo precej »mladine«. Letos prašičev ne bodo prodajali, ker jih bodo porabili na svojem pitališču. Adaptirali bodo tudi svinjake za vzrejo prašičev na posestvu. Zdj imajo 16 plemenških svinj in plemenjaka, kupiti pa jih nameravajo še 24. Ko bo pitališče gotovo, bodo vzredili letno 800 be-konov.

Konjev imajo 6. Prodali bodo naj-manj dva, ker imajo traktor.

Vsaka 21 krav, kolikor jih imajo, daje na dan 12-15 litrov mleka. Ra-zen tega redijo še 10 telet. Osem telet so povrgle umetno osemjenene krave. Vse govode je jerseyke pasme.

Kokoši in piščancev imajo le nekaj, toliko, kolikor jih potrebuje kmetijs-ka gospodarska šola za učila.

Krompir je kazal večinoma dobro, na neki njivi, ki jo mislijo opustiti, ker je tu slaba zemlja, pa je bil tudi precej slab. Pšenica salito je lepa. Va-lovila je kot morje. Pravijo, da so strokovnjaki priznali, da je najboljša v okraju.

Delovodja Jože Lustik je povedal: »V letih 1953, 1954, 1955 je pri nas slabo kazalo. Takrat je res po njivah rastel osat in plevel. Napravljena je bila tudi neka zmeda z zemljo sploš-nega ljudskega premoženja, ki je spa-dala in še spada pod našo upravo. Zdj urejamo to zadevo.

V letu 1956 so se stvari pri nas zboljšale. Kmetje prihajajo že k nam po nasvete glede poljedelstva, živinoreje, svinjoreje in po razne sa-dike. Ugled posestva vedno bolj raste.

Perspektivni načrt posestva predvi-đeva na našem posestvu predvsem živinorejo in vzrejo bekonov. Pose-stvo se vedno bolj preusmerja na ti dve osnovni veji in prilagaja kulture

tema panogama. Gojili pa bomo tudi še žito in krompir.

Kmetje so dolgo gledali z nezaupa-njem na posestvo. Nekateri gledajo tako še danes. Ko so se pojavili prvi uspehi, so govorili, češ: »Lahko je njim, ki ne plačujejo zemljarine«. Po-sestvo pa plačuje zemljarino, plačuje davek od vozov in sploh od vsega, od češar plačujejo tudi kmetje in še več.«

V sklopu posestva je tudi enoletna kmetijsko-gospodarska šola, ki je namenjena predvsem kmečkim de-kletom. Tu se nauče vse, kar bodo po-trebovale v življenju: gospodinjstva, kmetijstva, šivanja in kuhanja. Iz šole pridejo kot polkvalificirane go-spodinjske pomočnice, po dveh letih pa lahko opravijo strokovni izpit za višjo kvalifikacijo. Solo obiskuje letos 26 gojenk, ki so iz vseh krajev Slo-venije, a največ z Dolenske. Mese-čno oskrba (hrana, internat) stane 4500 dinarjev. Nekateri absolvetke te šole so zaposlene tudi po raznih kuhinjah, večina pa jih ostane doma.

Popoldne sem se poslovil od Male Loke in zavlil proti Sentlovrencu in Vrhovemu. Med potjo sem videl na njivah kmetice, samo kmetice. Nikjer mož. V šali so mi povedale, da so vsi v službah, sami »ministri«. Spet sem pobasal eno, kaj misli o Mali Loki. Povedala je, da tam kar dobro go-spodarijo in da imajo malo delavcev. Pa zdaj je že bolje, ko so dobili Fer-guson. Tisti prejšnji, stari traktor, ki je vedno »crnilni« prav takrat, ko so ga najbolj potrebovali, naj bi prodali.

Oglasil sem se še pri Ovnu. Takoj me je prijel, češ da nisem napisal vsega, kar mi je zadnjič povedal. Iz-pustel sem namreč njegovi trditvi, da ne gre v kooperacijo s travniki zato, ker jih moraš potem vsako leto ved-no enako gnojiti, kajti če prenehas, bo potem zraslo na izmučeni zemlji le malo trave; in da ne verjame ugotovitvam strokovnjakov, da bo na

kvadratni meter ali hektar pridelal toliko, kolikor pravijo oni. Pravi, da so mu še za časa obvezne oddaje iz-računali, koliko krompirja bo pridelal na m² in so mu določili potem obvez-ne oddaje 15.000 kg, on pa ga je pri-delal le 12.000 kg.

Glede prve trditve sem vprašal nekega strokovnjaka, ki mi je razlo-žil, da je to res nekaj veljalo za pravilo, čeprav ne drži. Z gnojenjem travnikov zraste več trave nad zemljo in pod zemljo. Trava in korenina, ki ostanejo pod zemljo, se po košnji spreminijo v humus, ki spet ugodno vpliva na rast nove trave. Na njegov drugi pomislek pa bi odgovoril, da ta-krat pridelkov niso planirali stro-kovnjaki.

Jože Oven tudi ni prekalil trditve, da je videl lani na njivi posestva precej plevela in da je tudi koruza slabo kazala. Letos, pravi, pa še ni šel tam mimo. Odgovor na to je: tudi lani so se delavci in uprava posestva trudili, da bi bila njihova zemlja čim lepša, čim bolj obdelana, toda primanjkovalo jim je ljudi in strojev. — a so kljub temu obdelali vsa polja in imeli vedno pridelkov na hektar kot kmetje.

Končno pa ne smemo iti za tem, da bomo drug drugega samo grajali, gledali samo črno. Porabimo svoje moči raje za tkovanjeje, kdo bo več pridelal, kdo bo imel lepše pridejke, lepšo živino, lepše sadovnjake! Tek-mujemo z ljubeznijo, pomagajmo drug drugemu z nasveti! Vsak naj ne vidi pri sebi samo lepe stvari, pri drugih pa samo grde. Vsi smo ljudje, vsi imamo napače. Vsak človek naj bo drugemu pomočnik, prijatelj in so-zvržnik, ker bo le potem življenje lepo kljub težavam. Taka tekmovalnja ne bi prinesla samo materialne kori-sti, se pravi več pridelkov, ampak bi vnesla v naše življenje tudi nekaj lepega, dobrega, človeškega...

JOZE PRIMC

Nova pota osnovne šole

V naši državi po vojni še ni bil sprejet noben zakon, ki bi urejal osnovno šolstvo. O reformi šolstva na sploh je bilo že mnogo govora in pisanja, izvedene so bile tudi že razne organizacijske spremembe v dosedanjem sistemu in praktično. Toda šele letos spomladaj je prišel pred Ljudsko skupščino LRS predlog zakona o osnovni šoli. Ta je sklenila, da je treba pred sprejetjem in uveljavitvijo novega zakona dati predlog zakona v javno obravnavo, na kar bo o sprejetju zakona razpravljala Ljudska skupščina LRS na jesenskem zasedanju. Odbor za prosveto in kulturo Republiškega zbora je predlog zakona objavil v dnevnem tisku z željo, naj se posamezni državljani ter razni organi in odbori s predlogom seznanijo ter pošljejo svoje mnenje oziroma predloge k novemu zakonu o osnovni šoli. S tem so odboru omogočene morebitne spremembe in dopolnitve predlaganega zakona.

V naslednjih vrsticah bi radi bralcem lista prikazali in podčrtali tiste člene predloga, ki so v primerjavi z dosedanjim načinom osnovnega šolanja novi oziroma drugačni. Razume se, da ves predlagani zakon preveva nov, socialistični pogled na osnovno šolo, ki je deloma utemeljen z našo dosedanjim povojno prakso in čim bolj v skladu z modernim pojmovanjem o bistvu osnovnošolske vzgoje in izobraževanja. Predvsem se večidel povsod stavlja na prvo mesto pojem vzgoje ob vzporednem pridobivanju znanja.

Morda bi kdo v 5. členu domneval neskladnost, ko bo bral, da morajo vsi državljani obiskovati osnovno šolo od sedmega do izpolnjenega petnajstega leta, kar bi se razumelo, da otroci obvezno obiskujejo šolo 9 let. Isti člen pa ugotavlja obvezno šolanje za osem let. Tudi 47. čl. pravi, da izpolni učence obvezno šolanje na koncu šestega šolskega leta, v katerem je dopolnil 13 let starosti. Ta člen pa tudi pojasni, da učenci, ki je zaključili z uspehom šolanje na osnovni šoli, izpolni šolsko obveznost tudi preden je dopolnil 13 let starosti. Doselej je namreč bila praksa, da so učenci po izpolnjenem 14. letu odhajali s šole, tudi če niso končali šole. Po novem predlogu pa učenci, ki še ni končali vseh razredov osnovne šole, ne bo moglo zapustiti šole pred izpolnjenim 15. letom starosti.

18. člen obvezno ureja pouk na najmanj 210 učnih dni v letu, s čimer se glede učinkovitosti šolskih dni z rednim poukom uvrščamo med šolsko razvitejšo državo. Doselej so namreč starši večkrat po pra-

vici ugovarjali proti preštevilnim šolskim dnevom brez pouka.

Po 27. čl. poučje v prvih treh razredih praviloma vse predmete en učitelj (razredni pouk). Že v 4. razredu prehaja razredni pouk na predmetni pouk, to je, za posamezne predmete nastopa poseben učitelj. Prav tako tudi v 5. razredu in šele v 6. razredu se za posamezne predmete na splošno določa poseben učitelj (predmetni pouk). Doselej se je ta prehod iz 4. razreda s povsem razrednim poukom v 5. razred s povsem predmetnim poukom pokazal kot preostara oblika in za marsikaterega učenca kot usodna sprememba.

Glede ocenjevanja bodo po 32. členu izšli še posebni predpisi. Ocene — pozitivne in negativne — torej ostanejo v vsem osnovnem šolanju. Ocene za posamezne predmete predlaga učitelj, ki poučuje predmet, končno oceno pa določijo razredni zbor. (107. čl.). Že v dosedanjih praksah je ob posameznih ocenah — pozitivnih in negativnih — po potrebi razpravljali tudi vse razredni zbor. Vendar poudarja 60. člen samostojnost učitelja pri uresničevanju vzgojnih in izobraževalnih ciljev in pri poučevanju.

Nekaj novega je v 35. členu, ki pravi, da učenci od prvega do vključno tretjega razreda napredujejo praviloma v naslednji višji razred brez ozira na njihov šolski uspeh. Le v primeru, da bi učence v prvih treh razredih na splošno slabo uspeval, lahko razredni učitelj odloči, da mora učenec razred ponavljati, toda mora se o tem posvetovati s starši. Največ razpravljanja bo

O predlogu novega zakona o osnovnih šolah

najbrž o 36. členu, ki pravi, da učenci od 4. do 7. razreda napredujejo tudi v primeru, če so ob koncu šolskega leta ocenjeni iz enega ali dveh predmetov negativno. Vendar pa morajo v naslednjem letu imeti iz teh predmetov pozitivne ocene, če hočejo napredovati. Kdor je ocenjen iz treh ali več predmetov negativno, mora razred ponavljati. Ponavljati pa mora razred tudi tisti, ki ima eno ali dve negativni oceni iz predmetov, za katere je bil tudi v prejšnjem letu negativno ocenjen. Popravnih izpitov med počitnicami torej več ne bo, razen za učence 8. razreda, ki so ob koncu šolskega leta ocenjeni z negativno oceno iz enega ali več predmetov. Predlog torej predvideva tudi možnost popravnega izpita za 8. razred iz več kot dveh predmetov. Ves ta novi način napredovanja v višji razred ima pred očmi pozitivni cilj, naj bi učence kljub neuspehu iz enega ali dveh predmetov bil deležen v ostalih predmetih izo-

brabre na naslednji višji stopnji, pri tem pa obdrži možnost, da neuspeh iz prejšnjega leta v posameznem predmetu zboljša na pozitivno oceno. V nasprotnem primeru mora namreč razred brezpogojno ponavljati. Člen 38 namreč pravi:

«Učenci od 4. do 7. razreda, ki so ob koncu šolskega leta ocenjeni z negativno oceno v treh ali več predmetih in tisti učenci, ki so bili dve leti zaporedoma ocenjeni iz istega predmeta z negativno oceno, ponavljajo razred.» Dosedanja praksa se v tem pogledu torej bistveno spremeni. Pričakovati je, da bo s tem večji odstotek učencev dosegel popolno osnovnošolsko izobrazbo, kakor doslej, in da se bodo tudi razne razvojne težave, ki večkrat vplivajo na delan neuspeh, omilile brez prehudih posledic za napredovanje k višji vzgoji in izobrazbi. Dober razredni kolektiv bo prišel do večje veljave v odnosu do posameznega člana — učenca.

(Se nadaljuje)

Razstava del Trdinovih nagrajencev

Uprava Studijske knjižnice Mirana Jarca v Novem mestu je sklenila, da bo po možnosti vsako leto razstavila dela Trdinovih nagrajencev. Prva razstava je vrste je bila postavljena za letošnje podletve 14. julija 1959 in bo odprta do 15. avgusta.

I. Dr. Niko Zupančič: Iznem. Nemo propheta in patria velja v polni meri za znanstvenika svetovnega pomena dr. Niko Zupančič, čeprav je razstavljenih sedem domačih diplom lokalnega pomena (časni mesec Metlika, časni občinski Adlešič in Gradec, časni član Belokranjskega društva v Metliki, Gasparjeva počastitev ob šestdesetletnici in čestitke Zupančičevih študentov ob osemdesetletnici), zlasti se, ker je iz razstavljenih diplom razvidno, da je dr. Niko Zupančič, univerzitetni profesor v pokouju, tudi dopisni član Društva antropologov v Parizu (od l. 1920), stalni strokovni delegat Mednarodnega antropološkega inštituta v Parizu (od l. 1921), član Geografskega društva na Kolumbijski univerzi v USA (od l. 1931), časni član najstarejše jugoslovanske kulturne ustanove Matice Srpske v Novem Sadu (od l. 1930), dopisni član Italijanskega demografskega in sociološkega društva v Rimu (od leta 1932) in od leta 1939 dopisni član Srbske akademije znanosti v Beogradu.

Vseh eksponatov z Zupančičeve razstave je 119, med njimi 90 Zupančičevih del, sedem spisov o Zupančiču, 23 predmetov (diplomov, pripravnih fotografij) pa so dekorativni okvir razstave.

Zaradi majhnega prostora je razstava prikazala le izbor Zupančičevega znanstvenega dela in nerazstavljeneje je ostalo še 60 Zupančičevih del. Razstava poljske Zupančičeve vse vse kot znanstvenika in zato je zelo nepopolna, ker ni mogla zbrati pomembnejše dokumentacije prikazati tudi Zupančičovo delo v jugoslovanskem odboru med prvo svetovno vojno. To vzel sicer skrajno zaporniki publicistična dela iz te dobe, toda to je premano za vse opravljeno delo.

Pri Srbih in Hrvatih je Zupančič vpeljal antropologijo kot važen del biologije, ki do takrat, razen pri Bolgarih, še ni bila zastopana pri Jugoslovancih. Najzanimitejše njegovo delo pa so znanstvena odkritja iz etnologije in zgodovine, ki so praznili svetovno znanost. Tako na primer je raziskoval prvotne prebivalce Balkana in začetke slovanskih plemen in narodov. Predindoevropski narodi balkanskega polotoka so bili Pelazgi; pripadali so mediteranski rasi in so imeli svoj lastni jezikovni idiom. Pri svojih odkritjih se je opiral na ostalo svoje ostanke prebivalcev Troje, Egeje in Krete, ki so bili mali in dolgočelasti ter temnih las in temnih oči (Trojanci in Achejci). Zur prahistorična Etnologija der Troas, Los prebivalci habitas des pays yougoslaves, Etnogeneza Jugoslovencov (Tragom za Pelazgima, itd.). Se važnejše in še bolj zanimivo je odkritje simbolike barv kot atributa k imenom dežel in narodov v srednji in vzhodni Evropi. On je dognal, da imajo barvni atributi narodov in dežel naslednje pomena: bela barva pomeni vzhod, črna sever, modra vzhod in rdeča jug (Začetje barvnega atributa v imenu Crvena Hrvatska). Dokazal je tudi, da to začetje ni slovanskega izvora, ampak, da je simbolika barv vrsta od Avarov, ki so vladali Slovanom v Srednji in Vzhodni Evropi. V muhčenski reviji Saculium je neki znanstvenik to povzel in ob koncu svojega spisa bežno omenil, da je zvedel za Zupančičeva izjavljanja teke, ko je svoj spis končal in v vsem potrdi Zupančiču. Na demografskem kongresu v Berlinu l. 1935 je v predavanju Rasna ljudstva Jugoslovanskega ljudstva izjavil, da so ljudstva v svojih etničnih nazirih drže okusa množice in da zavračajo, kaj poudariti ali manjšina cenijo in da ne velja pogovor somnia praecleara razga.

Zupančičovo znanstveno in publicistično delo je tako obsežno in vsestransko, da se ne moremo ustavljati pri vsakem delu. Posebno važen je Zupančičev govor, ki je izšel v posebni knjigi Slovenija vsajni leta 1919, v katerem navdušuje ameriške Slovence za Jugoslavijo. V Leningradu je l. 1915 izdal za Slo-

Franjo Stiplovec: KAMENARJI

JUGOSLOVANSKI SEJEM KNJIGE

V Beogradu bo od 30. oktobra do 4. novembra Jugoslovanski sejem knjige, za katerega se je doslej prijavilo že 72 podjetij iz države ter več razstavljalcev iz ZDA, Zah. Nemčije, Francije, Anglije, Poljske, Vzhodne Nemčije, Švice, Italije, Madžarske in Češkoslovske. Zasedene so že tri četrtine prostora za tuje razstavljalce, precej večje pa so tudi razstavne površine domačih razstavljalcev. Nekaj prijavi tujih založniških podjetij še pričakujejo.

Razen dosedanje razstave domačih časopisov, časnikov in knjig bo prirejena tudi razstava jugoslovanskega tiska ter razstava izdaj ob 40-letnici KPJ in SKOJ.

VI. festival domačega filma

V puljski Areni se je v soboto začel festival jugoslovanskega filma. Doslej je bilo v Areni prikazanih 52 igranih filmov, ki si jih je ogledalo nad 400.000 ljubiteljev sedme umetnosti. Letos so v večini igrani filmi, poseben poudarek pa bo na razgovorih.

Drevi v Brežicah

Drevi si bodo Brežičani ogledali zanimivo revijo narodnih pesni in humorja na vrtu Doma JLA. Obiskali jih bodo znani sarajevski pevci in humoristi: Zaim Imamović, Beba Selimović, Jovica Petković, Slavka Petković, S. Arslanagić, Hamdija Salković, M. Petrović, F. Sarajevske humoriste Brežičani že poznajo, vendar se jim bo tokrat ekipa prvih predstavila v tako velikem številu.

V. B.

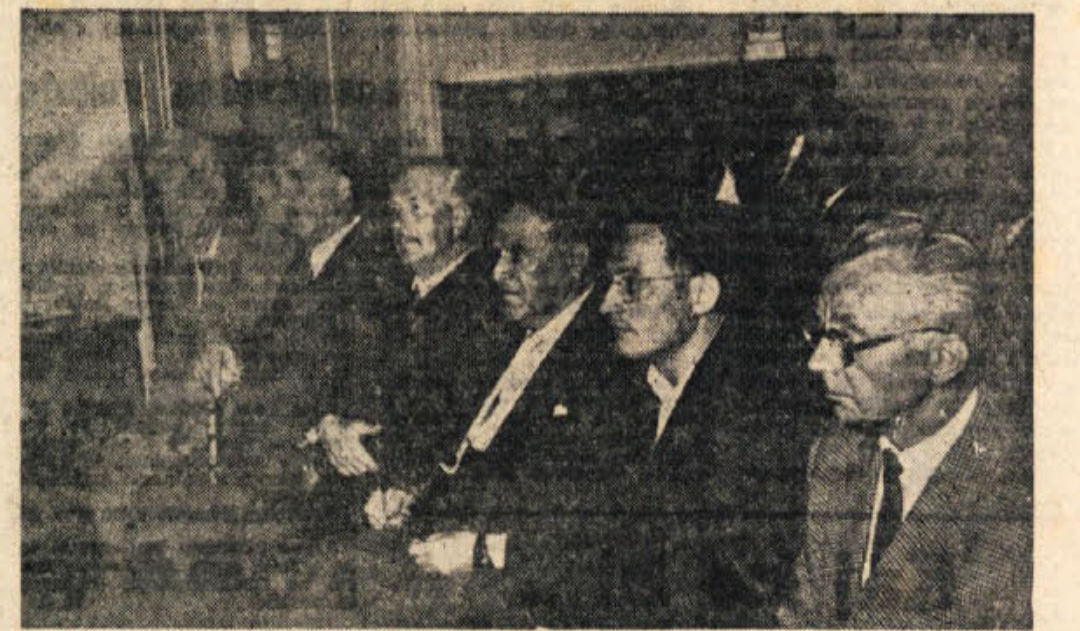
Večerna politična šola v Sevnici

Ideološka komisija pri občinskem komiteju ZKS je pred kratkim sprejela sklep o ustanovitvi večerne politične šole v Sevnici. Šola bo pričela delati v oktobru, pouk bo trikrat na teden po dve uri, vpisalo pa se bo lahko od 25 do 30 ljudi. Predvideli so, da bi v šolo sprejeli predvsem funkcionarje iz podjetij in člane Zveze komunistov, ki so na odgovornih mestih. Šola bo trajala 5 mesecev, predavatelji pa bodo v glavnem domači aktivisti in šolniki. Priprave za šolo so že v teku.

Ta komisija je razpravljala tudi o anketi med člani ZK.

Anketa naj bi pokazala, katere področja politične, splošne in kulturne izobrazbe bi prebivalci najbolj želeli. Na podlagi rezultatov ankete bo komisija sestavila program zimskega izobraževalnega dela, želeli pa bi bilo, da o tem izrečijo svoja mnenja tudi Sevničani na zbirnih volitvah.

Komisija je bila tudi mnenja, da naj bi sindikalna podružnica učiteljev organizirala posebno študij nalog učiteljskega v zvezi z reformirano šolo. Mnenja, da se o reformi šole le veliko govori, v razredu pa v večji meri ostaja vse po starem, niso čisto brez osnove.

S slavnosti, ko so podelili letošnje Trdinove nagrade: s leve na desno sede Jože Moreti (prejel zlato odličje Svobode Slovenije), Ante Horjak, Vladimir Stoviček, dr. Niko Zupančič, Tone Pavček in Drago Sproč.

Lutke - izvrstno izrazno sredstvo

Novi slovenski lutkovni filmi

Slovinci razmeroma bogata in koreniti v bogati tradiciji lutkovnih gledališč. Dosedanjim lutkovnim filmom »Sedem na en mah«, »Vitez in koč«, »Brihtne buče«, »Najlepši cvet«, »Usodni streli« in »Rondo« — prve štiri je režiral Saša Dobrila, ostala dva pa Mile de Gleria in Črt Škodlar — so zdaj dodali še barvne filme »BONGO«, »MOTORITIS« in »CIGAVO JE PISMO«.

Za »Bongo« je scenarij zamislil Zarko Petan. Film govori o malem zamorčku, ki si končno zaželi še sneženega moža. Tega tudi res dobi v frižideru. Toda njegova razvaježnost doživi hud udarec — sne-

ženi mož se pod vročim afriškim soncem stopi. Film zaključuje otrokovo ihtenje. Režiser Saša Dobrila je bil tudi animator filma skupno z Miletom de Glerio, ki je film snemal. Glasbo je napisal Dane Škerl, scenografija in lutke pa so delo in. arch. Mirka Lipučiča.

Janez Menart je napisal scenarij za film »Motoritis«, ki ga je režiral in animiral Saša Dobrila s scenografijo in lutkami istega avtorja kot pri prejšnjem filmu. Film prikazuje »bolezen naše mladine«, ki strastno hrepeni po motornih vozilih. Nekaj fant prodaja vse, da pride do motorja, samo da bi osvojil dekleta, ki ljubi nekoga motorista. Toda njegov trud je bil jalov: dekle gre spet s konkurentom, ki jo odpelje — zdaj že z avtomobilom. Konec je seveda tragičen. Glasbo za ta film je napisal Miran Kvarčič, snemal pa je Silvo Hodnik.

»Cigavo je pismo« je režiral Črt Škodlar po scenariju Tona Pavčka. Na obhodu po hišah spoznava poštarček navade njihovih malih prebivalcev. Črt Škodlar je bil z Dušanom Hrovatinom tudi animator filma, snemal je Marjan Pfeifer, komponist pa je Borut Lesjak. Lutke je zamislil Slavko Hočvar, kostume Andra Avčino-va, scenografijo pa Niko Mutal.

Pred snemanjem sta še dva lutkovna filma v barvah. Prvi se imenuje Vasovalec in ga bo režiral Zbone Stintič po scenariju Janeza Menarta in Tona Pavčka. Animator bo Mile de Gleria, komponist Mojmir Šepc, snemalca pa Silvo Hodnik. — Po scenariju Saše Malija bo Mile de Gleria režiral in animiral film »BANKA«. Ostali sodelovalci še niso določeni.

F. S.

»Motoritis« — Bučko (Foto: TRIGLAV FILMI)

Na univerzitetni študij se pripravljajo približno 180 delavcev in nameščencev

Novi predpisi omogočajo letos študij na visokih šolah tudi vsem tistim državljanom, ki niso mogli opraviti mature. Za vpis na visoke šole je treba opraviti le sprejemni izpit, pogoj je pa še najmanj štiri leta trajajoča delovna praksa. Da bi olajšal zainteresiranim tovarišem vpis na univerzo, je Zavod za izobraževanje odraslih v Sloveniji letos prvič organiziral dva tečaja za bodoče slušatelje univerze, ki nimajo mature. Tečaja sta bila v Ljubljani in Mariboru; prijavilo se je najprej 180 delavcev in uslužbencev, na tečaja pa je potem prišlo 120 kandidatov za univerzitetni študij. Nekateri se pripravljajo na iz-

SLIKARSKA RAZSTAVA

Božidar Jakac: S POTI PO RDEČI ZEMLJI 1958/1959, ki jo je ob umetniškovi šestdesetletnici priredil Dolenjski muzej v Novem mestu, je podaljšana do konca avgusta 1959. Obiskovalce opozarjamo, da je razstava odprta vsak dan razen ponedeljka od 9.—12. ure, vsak torek in petek pa tudi od 15.—18. ure.

Prezrta obletnica

Ob stoletnici rojstva Ivana Feliksa Šašija

13. maja letos je minilo sto let, ko se je rodil na Frenji pri Mokronogu Ivan Feliks Šašelj, marljiv zbiralac slovenskega narodnega blaga.

Sašijev oče izhaja iz pušarske rodbine iz Borovlj na Koroskem. Priselil se je v Mokronog, kjer je imel pekarno in gostilno. Oženil se je z domačinko in imel številno družino. Sin Feliks se je šolal najprej doma v Mokronogu, gimnaziju je obiskoval v Novem mestu, teologijo pa je študiral v Ljubljani. Najprej je prišel službovat v St. Peter pri Novem mestu, 36 let je bil župnik v Adlešičih v Beli krajini, skoraj 22 let pa je preživel kot upokojenec v St. Lovrencu ob Temenici na Dolenjskem, kjer je v visoki starosti 85 let umrl. Pokopan je v St. Lovrencu.

Skoraj vse življenje je preživel Sašelj med belokranjskim in dolenjskim ljudstvom. Življenje in delovanje skromnega in marljivega moža je bilo tesno povezano s sososko. Zanimal se je za preprosto kmečkovo človeka, za njegovo vsakdanje delo posebno pa še za njegovo duhovno kulturo — ljudski jezik, pesmi, pravljice, pripovedke, vršče, pregovore.

V Beli krajini so bile v času Sašijevga bivanja (1885—1922) še utrjene stare šege. Prebivalci so nosili belo nožo, vodili Zelenega Jurija, kresovali, pisali kolo in kolevodlji; ljudska pesem je bila zelo bogata in še deloma tvorna. Sašelj je hodil po svoji okolici in a kratkimi, obrabljenimi svinčniki, kakor se ga spominjajo ljudje, beležil vse te reči. Dopovedoval je ljudem, da se »starinskih pevke« ni treba aramovati, naj se jih nauče čim več in jih še dalje goje. To Sašijev delo je bilo uspešno: med kmečkimi ljudmi jih je našel precej, ki so po njegovem naročilu in navodilih zbirali in zapisovali. Sad tega prizadevanja sta dve knjižici belokranjskega ljudskega izročila (Bisernice I 1906, Bisernice II 1909; tiskala Krajčeva tiskarna v Novem mestu).

V času, ko je Sašelj zbiral ljudsko izročilo po Beli krajini, je na Slovenskem vladalo živo zanimanje za to delo. Prof. Karel Strekelj je organiziral veliki ko zbiralo akcije ljudskih pesmi, katere rezultat je bila monumentalna izdaja Slovenske narodne pesmi (I—IV, 1883 do 1923).

Medtem ko je Strekeljva edi-

cija zbrana in urejena po znanstvenih načelih, je bil Sašelj sam ljubitelj ljudske pesmi in njen poljudni zapisovalec. Potrudil se je sicer, da je zapisoval v dialektu, vendar se je omejil samo na zapise, niso ga pa zanimale variante in primerjave in pojasnila. Bisernice so lepe branje, pa tudi uporabno gradivo za znanstvenika — folklorista.

Veliko je nabral Sašelj ljudskih pregovorov. Urejal jih je po posameznih tematskih skupinah (pregovori: iz rastlinstva, živalstva, rudništva) in jih tako objavil v Etnologu; mnoge izmed njih je vključil v knjigo Kobek — Sašelj, Slovenski pregovori, reki in prilike.

Razen za ljudsko izročilo se je Sašelj zanimal tudi za starinostvo. Že v gimnazijskih letih je pričel zbirati novce in si uredil lepo numizmatično zbirko. Zapisoval si je podatke o zvonovih, zlasti napise na njih. Zbiral je predmete verske umetnosti in belokranjske ljudske noše. Vrsto let je vestno beležil stanje barometra in je opazoval gibanje pitvev. Prispeval je precej leksikalnega gra-

diva za Pieteršnikov slovar. Z vseh teh področij je pošiljal sestavke v takratno časopisje (Slovian, Slovenec, Carniola, Cas, Domoljub, Dolenjske novice, Lovec, Etnolog, Dom in svet). Omeniti gre tudi Sašijev zanimanje za naše izselence — skoraj dvajset let je dopisoval v Amerikanskega Slovenca v St. Petru, Adlešičih in v St. Lovrencu je marljivo pisal župniške kronike, v katerih najdemo dosti zanimivih lokalnozgodovinskih podatkov in zapiskov o ljudskem življenju. — Zgodovino šempeterske in adlešičke fare je pripravil tudi za tisk.

Delo in zanimanje Ivana Feliksa Šašija je bilo zelo široko, vendar a nobenem področju ni bil strokovnjak. Bil je človek iz življenja, ki je pozorno spremljal vse pojave okolice, ki ga je obdajala. Njegovo življenjsko delo ni neka enotna dodelana zgradba, ampak niz drobnih prispevkov iz najrazličnejših področij, ki so zanimala delovnega, sredi ljudstva živčnega slovenskega inteligenta ob koncu prejšnjega in na začetku našega stoletja.

DANICA ZUPANČIČ

SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA

PK CELULOZA - DRUGI V SLOVENIJI!

REKORDE - 4,89 m V DALJAVO

Preteklo nedeljo je pošta novomeških atletov in atletinja gostovala v Podčetrju pri Ljubljani, kjer deluje zelo priznava društvo Partizan. Da bi se s sodnikom društvom navezali čim tesneje stiki, je novomeški Partizan sprejel povabilo, da sodeluje na njihovem odprtem atletskem prvenstvu. Vsi novomeški tekmovalci so se nazadnje močno konkurirali (tekmovali so tudi člani ZAK Ljubljana, Olimpije, JLA itd.) dobro odrezali. Najboljša je bila tudi tokrat Hudecova, ki je nastopila kar v treh disciplinah. V teku na 50 m je bila druga s prav dobrim časom 8,5 za domačinom Pristavčevom (8,2), ki tekmuje za ZAK Ljubljano. Zelo ugodno je presenetila v skoku v daljino. Na zelo težkem skakališču je postavila nov dolejški rekord - 4,89 m, kar delo upanje, da bi za dobrem skakališčem ugodnih pogojev premagala tudi mejo 5 metrov, kar bi bil pomemben uspeh tudi v državnem merilu. Hudecova se je po dveh disciplinah tudi v teku na 60 m dobro odrezala, saj je v časovni 1:45,6 premočno ostvojila prvo mesto. Od atletov je bil Zure najboljši v skoku v daljino. Rezultat ni sicer nič posebnega (612 cm), toda v pogojih, v katerih je bil dosežen, je prav dober. Omenimo naj, da je drugoplasiran Polič (ZAK Ljubljana), ki redno skače preko 6 m, tokrat za beležil skoraj najboljši skok 5,71 m. Tudi prazen na 100 m, kjer je tekmoval zaletel, je bila zelo težka. Zaletel je zmagal skupno s Korosem (ZAK) z rezultatom 11,9. Derganc je tekmoval na 2000 metrov. Tudi on je dosegel svoj letošnji najboljši čas na tej progi 3:43,4, toda Sirov (ZAK) mesto. Vsi novomeški tekmovalci so prejeli diplome in praktične nagrade prireditelja. Fm

Andrej Pleničar — prvak pri mopedistih

Večina Novomeščanov je zadnje čase z radovednostjo in s presenečenjem opazovala mladega novomeškega motorista Andreja Pleničarja, ko se je pripravil na letošnji tekmovalni skokaj vsak dan si ga lahko videl na novem konjčku, ki ga je dobil šele pred nekaj meseci iz Italije - v dar od tovarne mopedov Mosquito. Andrej Pleničar je že lani, ko še ni imel dirkalnega mopednega potovanja, zmagal na mopednem športu. Letos je od priznane italijanske tovarne mopedov dobil specialni dirkalni stroj, ki se je že na prvi letošnji preizkušnji - preteklo nedeljo v Skofiji Luki, dobro izkazal. Seveda pa s tem ni zadovoljen, da je k uspehu prispeval le stroj, nasprotno: od tekmovalca-dirkača je predvsem odvisen uspeh na dirkah. Pleničar je v Skofiji Luki na 13,5 km dolgi progi dosegel prav dobro povprečno hitrost skoraj 60 km/h, 6,5 km na uro. Osvojil je prvo mesto s 16 sekundami prednosti pred Uleščem iz Nove Gorice in Brzčarjem iz Ljubljane. Fm

»NOVOLES«
dolenjska lesna industrija
NOVO MESTO

razpisuje sledeča delovna mesta:

ZA DIREKCIJO NOVO MESTO:

- 1. šefa računovodstva
2. sekretarja podjetja
3. referenta za plan in analizo
4. administratorja

ZA OBRAT NOVO MESTO:

- 5. obratovodnega knjigovodja

ZA OBRAT 2 STRAŽA PRI NOVM MESTU:

- 6. obratovodnega knjigovodja
7. 2 kvalificirana mizarja

ZA OBRAT 4 STRAŽA PRI NOVM MESTU:

- 8. električarja

POGOJI:

- pod 1. ekonomska fakulteta ali ESS ali dvoletna praksa na vodilnem mestu v računovodstvu
pod 2. pravnik ali oseba z 10-letno prakso v pravni službi
pod 3. lesno industrijski ali gozdarski inženir ali tehnik
pod 4. končana administrativna šola ali praksa v administraciji
pod 5. ESS in najmanj 3-letna praksa v stroki
pod 6. isto
pod 7. mizar z opravljenim izpitom in najmanj 3-letno prakso
pod 8. delavec z izpitom za V.K. električarja ali elektromonterja.

Prijave vložite na upravo podjetja najkasneje do 15. avgusta 1959.

V soboto se je pričelo v Vidmu-Krškem 14. mladinsko prvenstvo LRS v plavanju ter se v nedeljo zaključilo. Na tekmovalju je sodelovalo več kot 200 tekmovalcev iz 8 klubov, ki so se borili za najboljši plasman. Tekmovanje je začel podpredsednik Plavalne zveze Slovenije tov. Rajko Dobrota. V uvodnem govoru se je pohvalno izrazil nad tako številno udeležbo. Obžaloval je, da se tekmovalnja ni udeležila ekipa Rudarja iz Trbovelj, ki se je sicer prijavila, iz neznanih razlogov pa ni prišla. Tekmovanje se je razvijalo nemoteno. Organizator PK Celuloza je dobil za izredno dobro organizacijo tekmovalja pohvalo. S tem je dokazano, da je tudi podeželski klub sposoben pripraviti tako veliko tekmovalje in skrbeti za ves potek organizacije. Klube in posameznike so ocenjevali po novem načinu tečkovanja, tako imenovanem zahodnem načinu. Tu sedaj ni važno prvo mesto, temveč je čas in množičnost. Prav zato je tak način tekmovalja najbolj pravičen in nam najbolj ustreza. PK Triglav iz Kranja si je pridobil največ točk, PK Celuloza pa si je z vrstnitvijo na drugo mesto pridobila velik sloves. To je velika zmaga. Nepozabni bodo ostali spomini številnih gledalcev, ki so vneto hrabril domače plavalce in ko se je bilo plavalca Brestkvarjevi, Grozinovi, Sulcu, Na rglaviu in vsem tekmovalcem iz Krškega, ki so s skrajno požrtevostjo pridobivali dragocene točke. Po objavi rezultatov so gledalci zapuščali baze. Opazoval sem jih. Bili so zadovoljni in hkrati ponosni na svoje plavalce. Veselje je prevladovalo tudi v taboru domačih tekmovalcev. Na njihovih vedrih, malec utrujenih, toda mladostnih obrazih je bilo moč razbrati, tiho željo: doseči Triglav. Morda bo kdaj tako! K temu bo nedvomno veliko prispeval trener, ki ga nameravamo dobiti.

Nova rekorderka, Vesna Brestkvarjeva, je članica PK Celuloza Videm-Krško

Vrhovni sodnik je bil dr. Bronislav Skabrne iz Ljubljane. Voda v bazenu 24°C, vreme prvi dan v začetku dež, pozneje izboljšanje, raslednji dan lepo.
Izidi:
1.500 m crawl mladinci: Brinovce Lado, Triglav, 19.26,2 - 812 točk. Brinovce Peter, (T) 19.54,3 - 745 točk. Sulc Toni, Celuloza, 21.12,0 - 587 točk. Naraglav Marjan, (C) 21.18,9 - 582 točk (v tej panogi je sodelovalo 29 tekmovalcev).
100 m metulček mladinke: Brestkvar Vesna (C), 1.23,2 - 899 točk.

loza pa si je z vrstnitvijo na drugo mesto pridobila velik sloves. To je velika zmaga. Nepozabni bodo ostali spomini številnih gledalcev, ki so vneto hrabril domače plavalce in ko se je bilo plavalca Brestkvarjevi, Grozinovi, Sulcu, Na rglaviu in vsem tekmovalcem iz Krškega, ki so s skrajno požrtevostjo pridobivali dragocene točke. Po objavi rezultatov so gledalci zapuščali baze. Opazoval sem jih. Bili so zadovoljni in hkrati ponosni na svoje plavalce. Veselje je prevladovalo tudi v taboru domačih tekmovalcev. Na njihovih vedrih, malec utrujenih, toda mladostnih obrazih je bilo moč razbrati, tiho željo: doseči Triglav. Morda bo kdaj tako! K temu bo nedvomno veliko prispeval trener, ki ga nameravamo dobiti.

200 m prsno mladinci: Brestkvar Vesna (C), 2.06,4 - 685 točk. dosegla nov članski in mlad sloves, rekord. Cizelj Boža (C), 2.26,7 - 484 točk. Senica Nadja (T), 3.27,9 - 476 točk. Falkner Alenka (C), 3.35,8 - 401 točk (v tej panogi je tekmovalo 23 tekmovalci).
Stafeta 4x100 mešana mladinci: Triglav, 4.58,2 - 1.788 točk. Celuloza, 5.21,7 - 1.414 točk. Celuloza, 5.22,1 - 1.352 točk. ZPK, 5.23,5 - 1.300 točk.

Dan pred dnevom vstaje se novomeški odbojkarji odpravljajo na Primorsko - v Kanal pri Gorici, kjer so letos priredili pokalno prvenstvo Slovenije za moške ekipe. Domače odbojkarje smo na pot spremljali z upanjem, da se bodo v Kanalu dobro odrezali, čeprav smo vedeli, da se za to tekmovalje niso posebej pripravili. Že kar v navadi je, da vsi tisti brez posebnih priprav dobro zaigraj, seveda če se vsi zavzamejo in dajo vse od sebe. Tako je bilo tudi tokrat. Čeprav je ekipa nastopila močno oslabiljena - samo s šestimi igralci (Dolenc in Breščak iz neznanih vzrokov nista odstopala v Kanalu - je imelo manjšalo, da ni osvojila prvega mesta. V odločilni tekmi za prvo mesto z ZOK Ljubljano so Novomeščani vodili že z 2:1 v nizih in 14:11 v četrtim nizu pa so tekmo vseeno izgubili, pri čemer v odločilnih trenutkih prišlo do neotrobnih napredov in sporazumov in tako so naši odbojkarji že skoraj dobljeno tekmo (vodili so tudi v petem nizu) izgubili z rezultatom 2:3.

Ob tem tekmovaljski bilo prav, da damo več kritičnih pripomb na račun igralcev novomeške ekipe. Čeprav se vedeli, da bodo igrali v spornu in da bodo igrali v dveh dnevih najmanj štiri tekme, se niso dovolj potrudili, da bi vzeli s seboj vsaj dva rezervna igralca. Tako je vse štiri tekme igrala ista šestorica, ki je bila zato v odločilni finalni tekmi pretrujena. Druga pripomba gre na račun posameznih igralcev. Novomeška ekipa je moštvo šestih posameznikov in ne kompaktna celota, kot bi morala biti. Bodimo odkriti. Nekateri igralci se obnašajo, kot da imajo v mezinici v odbojkarstvo umetnost, in da jih ne sme nihče kritizirati ali počiti. Med člani ekipe ni pravega tovarstva in ni kolektivnega duha. Po vsem tem je jasno, da do večjih uspehov ne more priti in da to nasprotno vodi navzdol - k razslu. Tu bo treba na vsak način nekaj ukreniti; če bo ostalo pri sedanjem stanju, bo novomeška odbojka kmalu na ulah. Novomeška odbojka ima že lepo tradicijo, toda vse kaže, da bo zaradi nepravilne kadrovske politike in zaradi drugih vzrokov, ki jih ni malo, kmalu vse tam kot leta 1946, ko se je odbojka udomačila v Novem mestu.

Toliko o trenutnem stanju v moški vrsti (ženska vrsta je že skoraj popolnoma razpadla, za zaključek pa še nekaj podatkov o turnirju v Kanalu. Ekipa je igrala v težkih pogojih in je pravzaprav morala odstopiti, da vseeno igra in je bil klub poškodbi med najboljšimi igralci v novomeški ekipi in na turnirju. Zelo dobro je igral tudi Medič, ki so ga izbrali za najboljšega igralca turnirja in je prejel posebno nagrado. V predtekmovalju je novomeška ekipa premagala Jesenice in Kanal s 3:0 in Krogo s 3:1, v finalu pa je izgubila z ZOK Ljubljano s 2:3 in tako osvojila drugo mesto na turnirju. Organizacija tekmovalja je bila zelo dobra. Fm

NOGOMETNE VESTI

V nedeljo, 26. julija, je črnomaljska Bela krajina igrala prijateljsko tekmo v Dugi resi proti domačim tekmovalcem in jih premagala s 3:1. To je bila ena najboljših iger črnomaljskih, ki je bila plod disciplinane, borbenosti in kolektivne igre. V zvezi z reorganizacijo nogometnih podvez bi bilo nujno, da bi se pristojni činitelji v okvirju predvsem svet za telesno vzgojo in NK Zimo Novo mesto, pozanimali za ustanovitve dolejškega spodbodnega nogometne podveze, Dolenjska moštva niso več v konkurenci prvenstvenih tekem v LNP. Janez Vitkovič

30 let nogometa v Beli krajini

Predzadnje nedeljo se v Črnomlju v počastitev 30. obletnice KNJ proslavili 30-letnica obstoja nogometnega kluba »Bela krajina«. Dopoldne se je zbralo na Trgu revolucije poleg aktivnih igralcev društva še lepo število igralcev iz predvojnih in prvih povojnih let ter številni prebivalci. Agilni predsednik društva Janez Vitkovič je na zborovanju orisal zgodovinsko pot društva od ustanovitve leta 1929 pa do danes. Poudaril je, da so prve belokranjske nogometne ekipe in tako skrbela za napredna vzgojo mladine. Zaveščanstva društva je zlasti prišla do izražaja v času okupacije, ko je kompletno moštvo »Bela krajina« sodelovalo v NOV. Zbrane je pozdravil in čestil k jubileju društva sekretar občinskega komiteja ZKS Franc Hočevar. V imenu občinskega ljudskega odbora Črnomelj je ing Branko Peternej razvil nov društveni program. Na zborovanju so se spomnili tudi najbolj zaslužnih za razvoj belokranjskega nogometa in jim podelili lične plakete, izdelek domače tovarne BELT. Istega dne so bile na velikem stadionu zanimive nogometne tekme. Najprej so se pomerili nogometisti garnizonov Črnomelj in Otovce. Zmagali so prvi z rezultatom 5:1. V prvih popoldanskih urah je sledila tekma med dvema moštvoma domačih ploujstev. Nato pa je bila tekma, ki je pritegnila na stadion številne gledalce, in sicer med moštvom predvojnih igralcev »Bela krajina« in bivšim moštvom »Rudarja«, ki je deloval le nekaj let takoj po vojni. Moštvo starejših, katerega so sestavljali znani domačini Ivo Glazar, Ivan Lakner, Jože Movrin, Jovo Vukotič, Karel Zupančič - Lič, Bojan Fabjan, Stane Vričar, Tone Materič Volk, Kvas, Jože Malič, Miran German, Dare Kramarič in Janez Vitkovič, je začelo zelo dobro in v prvem delu igre nevarno ogrožalo vrata rudarjev. V nadaljevanju jim je zmanjkalo sapa in so morali končiti z rezultatom 1:3. Tekmo je sodil nepriznani, vendar v objektivni ing. Branko Peternej. V zaključni tekmi je moštvo »Bela krajina« odpravilo goste iz Duge rese z rezultatom 4:1 (3:0). Tekma, ki jo je vodil kapetan Kranjc, je bila zelo lepa in zlasti v prvem polčasu so Belokranjci pokazali nogomet, kakršnega je redko vidimo na črnomaljskem stadionu. Za jubilej društva - tudi naše iskrene čestitke!

Delo mladine v črnomaljski občini

Obračun dejavnosti mladine črnomaljske občine v prvem polletju kaže, da se je delo uspešno razvijalo. Ta ugotovitev je pomembna zlasti zato, ker je pomembna del mladine s podeželske in ravno mladina je poklicna, da voljno sodeluje in pomaga reševati proizvodnjo in kulturno zaostalost naše vasi. Mladi zadržniki že odstranjujejo nenapredne pojme glede načina proizvodnje v kmetijstvu. Seveda je njihovo delovanje večkrat oteženo vsled okost in togosti starejših. Pri tem so se zlasti odrezali mladi združniki iz Dragatuša, ki so prejeli za dosežene rezultate v okvirju proslav 40-letnice KPJ radijski sprejemnik, darilo Okrajnega komiteja mladine Novo mesto. Zasluga dragatuških združnikov je brez dvoma tudi razmeroma dober rezultat, ki ga je dosegla Kmetijska zedruza v kooperativni proizvodnji. Letos so odšle iz območja ob-

Medtem ko je prvi dve skupini sestavljala skoraj izključno le kmečka mladina, je zdaj na akciji srednješkolska mladina, ki jo vodi sekretar občinskega komiteja mladine Aažon Omerzel. Razen tega sodeluje skupina 14 mladincev v enomesnični ekipi pri gradnji športnega stadiona v Novem mestu. pb.

Meddruštvena ocenjevalna vožnja

Avtomoto društvo Novo mesto je v nedeljo 12. julija priredilo meddruštveno ocenjevalno vožnjo čez dva dneva. Vožnje so se udeležili člani AMD Novo mesto ter AMD Črnomelj. Proga vozačev AMD Novo mesto v dolžini 50 km je bila dokaj težavna. Potekala je iz Novega mesta preko Jugorja, Črmošnjic, Starih zag v Dol Toplice, kjer je bil cilj, proga ADM Črnomelj v dolžini 63 km pa preko Jugorja, Novega mesta, Soteske s turgorja, Novega mesta. Ocenjevalne vožnje se je udeležilo 18 voznikov; upoštevati so morali naznačeno progo ter povprečno brzino, določeno z ozirom na kategorijo vozil.

Prvo mesto je dosegel Andrej Pleničar, ki je imel tudi najboljši čas dneva, za kar je prejel še posebno nagrado Združenja šoferjev. Drugo mesto je dosegel Ludvik Kidrič, tretje pa Jože Windischer. Za AMD Črnomelj sta tekmovala le dva vozača: prvi je bil Bože Bože, drugi pa Franjo Oblak. Prireditelj je na splošno uspeh. Žal je bila udeležba prijavljenih voznikov (z ozirom na število ljudi, ki imajo motorna vozila) slaba. Avto moto društvo, športna komisija, apelira ponovno na vse člane - ljubitelje moto športa, da se v bodoče udeležujejo v polnem številu včasih zelo zanimivih prireditelj!

Kaj ko bi...

...postorbili v Novem mestu za to, da bi postalo sprehajalnice v Ragovem logu pristopno tudi našim najmlajšim. Tako pa je zdaj zaradi številnih jarkov, vdolbin, skal in kolov, ki je z njimi preprežena pot na tej in oni strani lesene brvi, pristop z otroškimi vozički skoraj nemogoč. Stroški gotovo ne bi bili veliki, hvaležnost otrok in njihovih mamic pa bo nedvomno vsaj tako velika. ...nekdo trdo zgrabil za ušesa brezobzirne nepridiprave, ki skoraj vsak dan nekajkrat brezumno razsajajo skozi mesto na svojem ropotajočem motorju in škodljivo navijajo brez potrebe plin, menda samo zato, ker jim doslej še nihče ni povedal, kaj se v našem mestu sme in kaj ne?

Poslajte nam naslove znancev, prijateljev, sorodnikov in sosedov: poslali jim bomo dovolj denarja, da bodo lahko doleteli DOLENJSKEGA LISTA brezplačno na ogled.

Mami pomagaj, saj so počitnice...

ZENA IN DOM • SODOBNO GOSPODINJSTVO • ZENA IN DOM • SODOBNO GOSPODINJSTVO

Za pomoč družinam na vasi

V prejšnji številki smo brali, kaj je povedala o otroških ustanovah tovaršica Vlada Tomšič na aprilskem zasedanju Zveze ljudske skupščine, ko je razpravljala o stanovanjskih zakonih in stanovanjskih skupnostih. Danes objavljamo tisti del njene razprave, kjer govori o stanovanjskih skupnostih na vasi.

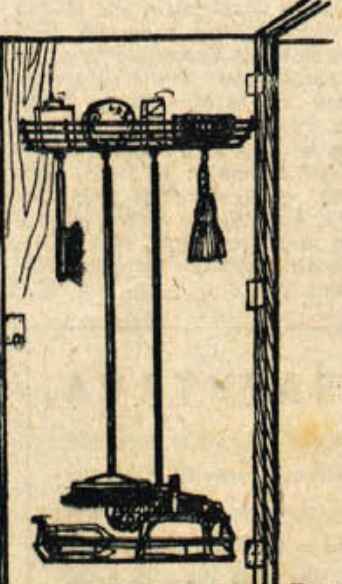
Se en poseben problem nanaša naš zakon v zvezi z razvijanjem ustanov razširjenega, izvzdužinskega gospodinjstva na vaskih področjih. V zakonu je poudarjena možnost, da lahko krajevni odbori tam izpolnjujejo posamezne naloge stanovanjske skupnosti. Zdi se mi zlasti važno, da v zvezi s tem poudarimo isto možnost za razvoj vasi, ki jo predvidevamo v industrijskih mestih, toda s pogojem, da dosežemo takšno raven tehničnega razvoja vasi, ki bo ne le povečala delovno storilnost na vasi, marveč tudi ekonomsko pokazala neracionalnost sedanjega individualnega kmečkenga gospodarstva. To se bo zgodilo šele takrat, ko bo kmečka žena s sodelovanjem v veliki zadrugi proizvodnji istočasno proizvajala več in bolje kakor bi, če bi trošila svojo moč v zaostalem kmečkem gospodinjstvu. Kooperacija in zadrugništvo omogočata takšen razvoj, ki naj s tem ustvarjamo materialne pogoje.

V zvezi z dosedanjimi problemi na tem področju se mi zdi važno to, da zakon nedvomno povezuje bodoči razvoj vaskega področja s teritorialno organizacijo krajevnega odbora, ne pa z zadrugo kot proizvodno enoto. Postopni razvoj ustanov za pomoč družinam na vaskih področjih bo skladno s potre-

bami slonel tudi na drugih ustanovah. Bržčas pojde tu predvsem za vodovod, elektriko in kopalnice in šele pozneje za pralnice in hladilnike, a kar zadeva razne obrate, kakor so pekarne ter druge obrate

Shramba za čistilni pribor: na vratih omare

Metle, metlice, DIK, Vim, pralni praški, krtače in podobni čistilni pripomočki so najčešče pred in po uporabi v gospodinjstvu v napoti. Zlahka pa jih spravljamo in imamo vedno v redu, če namestimo na vratih šrambe, kuhinjske ali druge omare, police in obešalnike, kjer najde vsak teh predmetov svoj stalni prostor.

Da nam bo taka shramba res koristila, je seveda potrebno, da vedno še tu vzdržujemo red in da je dovolj prostora v omari ali za vrati, kamor bodo rešetke ozroma police segale.

ne in podobne delavnice za storitve, bo tudi v prihodnje staloga krajevnih odborov, da jih ustanavljajo ne glede na to, ali mislijo na stanovanjske skupnosti ali ne.

V vaseh, ki jih bo zajel razvoj kooperacije, bodo postale sezonske otroške ustanove ena najnujnejših nalog, s katerimi se že zdaj ukvarjajo družbene organizacije, ki pa se je morajo čimprej lotiti tudi naši krajevni odbori in komunne.

Nekako pol metra pod zgornjim robom vrat namestimo ozko mrežasto polico (lahko tudi le ogrodje police, na katero montiramo iz vrvi narejeno mrežo). Nekaj kavčev tvori obešalnike za metle, krpe, omela in omelca.

Drugo rešetko montiramo nad spodnjim robom vrat in spravljamo tu razne škatile s čistilnimi sredstvi. Če so robovi in ogli rešetke ostrji, jih zavarujemo z gumasto prevleko, da se na njih ne ržavijo ali ne strgamo nogavice.

Da nam bo taka shramba res koristila, je seveda potrebno, da vedno še tu vzdržujemo red in da je dovolj prostora v omari ali za vrati, kamor bodo rešetke ozroma police segale.

Poletna obleka iz pepita blaga. V vročih dneh se bomo v njej kar dobro počutili.

KAJ NAJ KUHAM

- 1. Kosilo: paradiznikova juha z ovsenimi kosmiči, zapečena cvetča.
Večerja: mrzel rižev naraštek, kompot.
2. Kosilo: sadje, mesni cmoki v paradiznikovi omaki, dušen riž.
Večerja: zapečen krompirjev pire z jajci, stročji fižol v solati.
3. Kosilo: zelenjavna juha, pražene s krompirjem in drobnjakom, solata.
Večerja: kava, črn kruh s surovim maslom, sadje.

Vsem udeležencem NOV in španskim borcem!

Sporočamo vsem udeležencem NOV, ki so vstopili v NOV pred 9. septembrom 1943, in udeležencem španske državljanske vojne, ki imajo najmanj 15 za pokojnino vstevnih let, od tega najmanj 10 let delovne dobe in da so polno zaposleni, da imajo pravico do posebne dodatka. Ki je enak razliki med plačo po tarifnem pravilniku in gotovega dodatka med X. plačilnim razredom po zakonu o javnih uslužbenih, ki znaša 16.200 dinarjev. Udeleženci NOV od leta 1941 in udeleženci španske državljanske vojne imajo pravico do 100 odst. razlike, udeleženci NOV od leta 1942 90 odst. in udeleženci NOV od 1943. leta 60 odst. razlike med redno mesečno plačo in zneskom 16.200 dinarjev. Vsi udeleženci NOV pred 9. septembrom 1943 in udeleženci španske državljanske vojne imajo pravico vložiti zahtevek za priznanje tega dodatka pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje, če so zaposleni s polnim rednim delovnim časom in jim plača ne dosega zneska 16.200 dinarjev. Okrajni zavod za socialno zavarovanje Novo mesto

Praznik trebanjskih gasilcev

V nedeljo bodo razvili nov prapor in proslavili 75-letnico obstoja

Bilo je leta 1884, ko so trebanjski mošje razmišljali in sklenili, da bi bilo dobro in koristno, če ustanovijo gasilsko društvo. Ustanovili so ga to leto, da bi pomagali ljudem ob elementarnih nesrečah, posebno ob požarih, ki so bili takrat mnogo bolj pogosti kot danes in tudi večjega obsega. Nobenega ustanovitelja ni več med živimi. Zadnji je bil Jože Huč iz Staroga Iriga, ki je pred nekaj leti umrl.

Letos praznuje društvo 75-letnico obstoja. Lepa doba je to in

list zgodvine ve marsikaj povedati iz teh časov. Premnogokrat je zatrobila gasilska trobenta, pozneje so se presunljivo oglašale sirene na gasilskem stolpu. Gasilci se niso sprševali kje gori, komu gori? Pomagali so vsakemu.

Prvi gasilski dom je stal sredi Trebnjega. Imeli so brigadno na rotni pogon, prevajali so jo pa s konjsko vprego. Pod takimi pogoji je bilo gašenje težavno in zamudno, vendar so se gasilci uspešno izkazali pri gašenju v Mokronogu l. 1908. in v Knežji

vasi l. 1920 ter ob mnogih drugih manjših požarih.

Po prvi svetovni vojni so zgradili nov in večji gasilski dom. Spodaj je orodjarna in garaža, zgoraj sejna soba. Društvo si je nabavilo avto za prevoz gasilcev in brigadno.

Druga svetovna vojna je trebanjsko gasilstvo skoraj uničila. V gasilski dom so se naselili Italijani, okrog doma pa so postavili barake za vojaštvo. Vstop v dom je bil civilistom zabranjen in tako je okupator v njem po svoje gospodaril. Brigadno so v naglici odpeljali v Stari trg v neko lopo, kjer je počivala vsa vojna. Skoraj ves ostali inventar so raznesli in uničili. Ko je okupator odšel, smo našli v domu le razdejane prazne stene.

Treba je bilo začeti skoraj znova. Z dobro voljo starih, pa tudi novih članov smo se lotili obnove. Danes imamo po zastitvi aktivnega odbora OLO Novo mesto prevozni avto in precej dobro opremo, ki nam je omogočila OZG Novo mesto. Objavljena nam je tudi prenosna brigadna, tako da društvo lahko prisločilo na pomoč tudi bolj oddaljenim krajem.

V nedeljo 2. avgusta bo društvo slovesno praznovalo 75-letnico obstoja. Pokroviteljstvo

nad prireditelje je prevzel ljudski poslanec tov. Franc Krešič-Coban, novemu praporu bo pa kumoval domačin mg. ph. Uroš Ruprecht, čigar oče je bil med ustanovitelji društva.

Razvite novega gasilskega prapora bo ob 14. uri.

Vse prijatelje gasilstva iz bližnje in daljnje okolice vlijudno vabimo na našo proslavo. Imate dobre zvezce s avtobusom in prav tako z železnico.

Vsi boste dobrodošli in dobro postreženi z vinsko kapljico iz Klevčeva ter z okusno jedčo. Za razvedrilo bodo skrbeli razen domače godbe na pihala še vseseli Dolenjci.

»SUTJESKA« v Dolenjskih Toplicah

V lepem, na novo urejenem taboru SUTJESKA v gozdčku blizu zdravilišča Dolenjskih Toplic je spet vse živo. 70 pionirjev iz vseh jugoslovanskih republik je prišlo sem od 15. do 17. julija. Povabila jih je Zveza društev prijateljev mladine LRS, tabor pa se je začel v nedeljo 19. julija. Slovesne otvoritve so se udeležili tudi tovariši Franc Pirkovič, Irena Levčičnik, Ing. Vilma Pirkovič, Ada Krivic, predsednik okrajne zveze DPM Ivan Grašič in drugi, medtem ko so pionirji topliške šole pozdravili mlade goste. Ob otvoritvi je igrala novomeška godba, ob 11. uri pa so

privikrat dvignili na jambor državno zastavo. Mladi pionirji - taborniki so pozdravili predstavnike oblasti in DPM s cvetjem in toplimi besedami, po otvoritvi pa so dali lep kulturni spored. Zvečer je bila ob tabornem ognju prva zabava, pri kateri so sodelovali tudi taborniki Čete zelenege Roga iz Straže; prišlo je precej domačinskega.

V ponedeljek so pionirji iz SUTJESKE obiskali Novo mesto ter si ogledali njegove zanimivosti; v načrtu imajo še več izletov po okraju.

D. Gregorc.

Za letošnji dan vstaje

V Novem mestu je na predvečer praznika občinski odbor SZDL v sodelovanju z organizacijo Zveze borcev pripravil proslavo na Loki, Gustav Jazbinski je imel slavnostni govor, sledil je kulturni program in nato prosta zabava.

V Trebnjem je občinski odbor ZB organiziral pohod na Debenco, kamor so pohiteli vsi občani iz vse občine. S proslavo na Debenco so počastili dan vstaje slovenskega ljudstva.

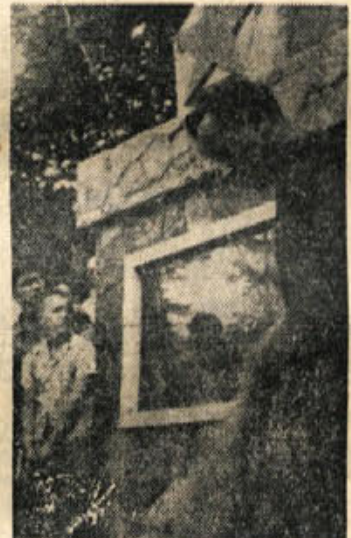
V Sevnici so proslavili dan vstaje s svečanostjo in razvitem prapora krajevnega organizacije Zveze borcev.

V Sentjanžu so na dan vstaje odkrili spominsko ploščo padlim v NOV.

V Metliki so priredili na predvečer dneva vstaje svečano akademijo.

V Vidnu-Krškem so na dan vstaje odkrili spomenik na Rorah, kjer je nemški okupator po izdaji zavez prvo partizanško četo. Izbili spomenik je delo prizadevnih članov ZB Videm-Krško. Največ zaslug zanj imata predsednik osnovne orga-

nizacije ZB v mestu tov. Doronik in tajnik tov. Drnovšek, pa tudi odred PVV Videm-Krško. Slavlja ob spomeniku se je udeležila množica ljudstva, govoril pa je sekretar obč. komiteja ZKS tov. Milan Ravbar in nato prosta zabava.

Sekretar občinskega komiteja ZKS Videm-Krško Milan Ravbar je odkril spomenik prvim padlim krškim partizanom v Rorah nad mestom

Podružnica »Lisce« v Krmelju?

V krmeljski kotlini je veliko žena, ki bi se radi zaposlile. Uprava rudnika se navdušuje za razširitev konfekcije »LISCE« iz Sevnice tudi v Krmelju, kjer bi lahko opravljali nekatere vrste del s področja proizvodnje fine konfekcije. Lahko samo iskreno želimo, da bi do tega sodelovanja tudi res kaj kmalu prišlo.

Ljudstvo se je spomnilu prvih krških partizanov lepo oddolžilo. Imena prvih žrtve, ki so jih ujeli 29. julija, nato pa 30. julija 1941 v Dobravi pri Brežicah ustrelili, so za vedno vklesana v kamen in srca ljudi; Jože Grabar, Peter Jernež, Zdenko Kaplan, Milan Kaplan, Rado Kaplan, Franc Kastelic, Rajko

60 let šentruperških gasilcev

Poročali smo že o zgodovini gasilcev v Šentrupertu, ki so predzadnje nedeljo slovesno počastili 60-letnico svojega obstoja. Dopoldne so na gasilskem domu odkrili spominsko ploščo padlim borem-gasilcem, ob dveh popoldne pa so razvili nov gasilski prapor; kumoval mu je dr. Aleksander Lunaček iz Ljubljane. Po slavnosti je bila na vrtu pri gasilskem domu lepa družabna prireditev z godbo in s plesom. (Foto Erjavce, Stična.)

Iz Bele krajine

Ob Kolpi na Vinici so pripravili taborišče, ki je 27. julija sprejelo okoli 210 mladincev na 16-dnevno taborjenje predvojaške vzgoje. Razen rednega učnega programa bodo v popoldnejskih urah strokovnjaki razpravljali z mladinci o 12 poglavjih iz praktičnega življenja in ogledanja, zlasti v družbenem upravljanju, industrializaciji našega gospodarstva ter o bodočih nalogah na področju kmetijstva.

Pohvaliti je treba pobudo občinskega sindikalnega sveta glede organizacije kolektivnih izletov. Posamezne gospodarske organizacije in ustanove so letos izdelale načrt izletov za svoje občane in njihove družine. V občini razpoložljivi avtobusi so rezervirani že vnaprej in vsled izrednega zanimanja se morajo posluževati izletniki tudi kamionov.

Na rudniku v Kanjarici so odkrili dvoje novih gradbišč. Izvršena so že zemeljska dela pri planiranju terena za gradnjo nove separacije in 400 m nove ceste za povezavo separacije z obstoječo cesto Crnomelj-Vinica. Prav tako so tudi dokončana pripravljajna zemeljska dela za gradnjo 18-sta novanjskega bloka.

pravihali podjetje Remont iz Žužemberka, ki že nekaj let dela v kostanjevškem gradu. Obnovitvena dela vodi ing. arch. Milka Čanakova iz Beograda in ing. arch. Spelka Valentinec Arneževa. Medtem ko so lani obnovljali južno steno arkad, se letos zadržujejo predvsem v cerkvi, kjer utrjujejo temelje zlahkimi gotskim stebrom. Prihodnje leto bodo najbrž obnovili štukaturo nekdanjih glavnih oltarjev, ladjo pa morda že letos povsem očistili ruševin.

SEVNISKI DROBIZ

Pri urejanju kanalizacije na trgu so delavci zadnje dni odkrili večje število starih kanalov. To sto stari, delno zidani in delno betonirani kanali, ki so pretočni le še na strmih padcih. V ravnini je večina kanalov zasutih s peskom, ki ga vanje nanosijo nalivi. Pripravljajo celotno izmenjavo kanalizacije.

Nad tri vagone hrane od RK še vedno čaka na transport v Sevnico. Tu namreč ni primerne skladišča, kjer bi vso to hrano lahko shranili. Da problem zahteva nujno rešitev, kaže tudi podatek, da je bilo lani na področju občine razdeljena te hrane v vrednosti nad 11 milijonov dinarjev. Če, da bodo sedaj končno le našli primerno skladišče, ki ga ni moč dobiti že tri leta.

Perla KREMA IN POL

Mladi in stari se je te dni smukalo okoli cirkusa »Medrano«, ki je štiri dni gostoval v Sevnici. Program je številne gledalce še kar zadovoljil, le o mestu postavitev - cirkus je bil namreč sosed spomenika padlim borem - so bila mnenja med posamezniki deljena. Menda bi res pravišnje, če se v bodoče take arene postavljajo na gmajno, ki je bolj primerna. Sicer pa bi moral biti tu, kjer je stal cirkus, park in bo potem za deva rešena.

Iz Bele krajine

Pohvaliti je treba pobudo občinske sindikalnega sveta glede organizacije kolektivnih izletov. Posamezne gospodarske organizacije in ustanove so letos izdelale načrt izletov za svoje občane in njihove družine. V občini razpoložljivi avtobusi so rezervirani že vnaprej in vsled izrednega zanimanja se morajo posluževati izletniki tudi kamionov.

Na rudniku v Kanjarici so odkrili dvoje novih gradbišč. Izvršena so že zemeljska dela pri planiranju terena za gradnjo nove separacije in 400 m nove ceste za povezavo separacije z obstoječo cesto Crnomelj-Vinica. Prav tako so tudi dokončana pripravljajna zemeljska dela za gradnjo 18-sta novanjskega bloka.

pravihali podjetje Remont iz Žužemberka, ki že nekaj let dela v kostanjevškem gradu. Obnovitvena dela vodi ing. arch. Milka Čanakova iz Beograda in ing. arch. Spelka Valentinec Arneževa. Medtem ko so lani obnovljali južno steno arkad, se letos zadržujejo predvsem v cerkvi, kjer utrjujejo temelje zlahkimi gotskim stebrom. Prihodnje leto bodo najbrž obnovili štukaturo nekdanjih glavnih oltarjev, ladjo pa morda že letos povsem očistili ruševin.

pravihali podjetje Remont iz Žužemberka, ki že nekaj let dela v kostanjevškem gradu. Obnovitvena dela vodi ing. arch. Milka Čanakova iz Beograda in ing. arch. Spelka Valentinec Arneževa. Medtem ko so lani obnovljali južno steno arkad, se letos zadržujejo predvsem v cerkvi, kjer utrjujejo temelje zlahkimi gotskim stebrom. Prihodnje leto bodo najbrž obnovili štukaturo nekdanjih glavnih oltarjev, ladjo pa morda že letos povsem očistili ruševin.

Iz Kostanjevice

pravihali podjetje Remont iz Žužemberka, ki že nekaj let dela v kostanjevškem gradu. Obnovitvena dela vodi ing. arch. Milka Čanakova iz Beograda in ing. arch. Spelka Valentinec Arneževa. Medtem ko so lani obnovljali južno steno arkad, se letos zadržujejo predvsem v cerkvi, kjer utrjujejo temelje zlahkimi gotskim stebrom. Prihodnje leto bodo najbrž obnovili štukaturo nekdanjih glavnih oltarjev, ladjo pa morda že letos povsem očistili ruševin.

pravihali podjetje Remont iz Žužemberka, ki že nekaj let dela v kostanjevškem gradu. Obnovitvena dela vodi ing. arch. Milka Čanakova iz Beograda in ing. arch. Spelka Valentinec Arneževa. Medtem ko so lani obnovljali južno steno arkad, se letos zadržujejo predvsem v cerkvi, kjer utrjujejo temelje zlahkimi gotskim stebrom. Prihodnje leto bodo najbrž obnovili štukaturo nekdanjih glavnih oltarjev, ladjo pa morda že letos povsem očistili ruševin.

pravihali podjetje Remont iz Žužemberka, ki že nekaj let dela v kostanjevškem gradu. Obnovitvena dela vodi ing. arch. Milka Čanakova iz Beograda in ing. arch. Spelka Valentinec Arneževa. Medtem ko so lani obnovljali južno steno arkad, se letos zadržujejo predvsem v cerkvi, kjer utrjujejo temelje zlahkimi gotskim stebrom. Prihodnje leto bodo najbrž obnovili štukaturo nekdanjih glavnih oltarjev, ladjo pa morda že letos povsem očistili ruševin.

pravihali podjetje Remont iz Žužemberka, ki že nekaj let dela v kostanjevškem gradu. Obnovitvena dela vodi ing. arch. Milka Čanakova iz Beograda in ing. arch. Spelka Valentinec Arneževa. Medtem ko so lani obnovljali južno steno arkad, se letos zadržujejo predvsem v cerkvi, kjer utrjujejo temelje zlahkimi gotskim stebrom. Prihodnje leto bodo najbrž obnovili štukaturo nekdanjih glavnih oltarjev, ladjo pa morda že letos povsem očistili ruševin.

pravihali podjetje Remont iz Žužemberka, ki že nekaj let dela v kostanjevškem gradu. Obnovitvena dela vodi ing. arch. Milka Čanakova iz Beograda in ing. arch. Spelka Valentinec Arneževa. Medtem ko so lani obnovljali južno steno arkad, se letos zadržujejo predvsem v cerkvi, kjer utrjujejo temelje zlahkimi gotskim stebrom. Prihodnje leto bodo najbrž obnovili štukaturo nekdanjih glavnih oltarjev, ladjo pa morda že letos povsem očistili ruševin.

pravihali podjetje Remont iz Žužemberka, ki že nekaj let dela v kostanjevškem gradu. Obnovitvena dela vodi ing. arch. Milka Čanakova iz Beograda in ing. arch. Spelka Valentinec Arneževa. Medtem ko so lani obnovljali južno steno arkad, se letos zadržujejo predvsem v cerkvi, kjer utrjujejo temelje zlahkimi gotskim stebrom. Prihodnje leto bodo najbrž obnovili štukaturo nekdanjih glavnih oltarjev, ladjo pa morda že letos povsem očistili ruševin.

pravihali podjetje Remont iz Žužemberka, ki že nekaj let dela v kostanjevškem gradu. Obnovitvena dela vodi ing. arch. Milka Čanakova iz Beograda in ing. arch. Spelka Valentinec Arneževa. Medtem ko so lani obnovljali južno steno arkad, se letos zadržujejo predvsem v cerkvi, kjer utrjujejo temelje zlahkimi gotskim stebrom. Prihodnje leto bodo najbrž obnovili štukaturo nekdanjih glavnih oltarjev, ladjo pa morda že letos povsem očistili ruševin.

pravihali podjetje Remont iz Žužemberka, ki že nekaj let dela v kostanjevškem gradu. Obnovitvena dela vodi ing. arch. Milka Čanakova iz Beograda in ing. arch. Spelka Valentinec Arneževa. Medtem ko so lani obnovljali južno steno arkad, se letos zadržujejo predvsem v cerkvi, kjer utrjujejo temelje zlahkimi gotskim stebrom. Prihodnje leto bodo najbrž obnovili štukaturo nekdanjih glavnih oltarjev, ladjo pa morda že letos povsem očistili ruševin.

pravihali podjetje Remont iz Žužemberka, ki že nekaj let dela v kostanjevškem gradu. Obnovitvena dela vodi ing. arch. Milka Čanakova iz Beograda in ing. arch. Spelka Valentinec Arneževa. Medtem ko so lani obnovljali južno steno arkad, se letos zadržujejo predvsem v cerkvi, kjer utrjujejo temelje zlahkimi gotskim stebrom. Prihodnje leto bodo najbrž obnovili štukaturo nekdanjih glavnih oltarjev, ladjo pa morda že letos povsem očistili ruševin.

pravihali podjetje Remont iz Žužemberka, ki že nekaj let dela v kostanjevškem gradu. Obnovitvena dela vodi ing. arch. Milka Čanakova iz Beograda in ing. arch. Spelka Valentinec Arneževa. Medtem ko so lani obnovljali južno steno arkad, se letos zadržujejo predvsem v cerkvi, kjer utrjujejo temelje zlahkimi gotskim stebrom. Prihodnje leto bodo najbrž obnovili štukaturo nekdanjih glavnih oltarjev, ladjo pa morda že letos povsem očistili ruševin.

pravihali podjetje Remont iz Žužemberka, ki že nekaj let dela v kostanjevškem gradu. Obnovitvena dela vodi ing. arch. Milka Čanakova iz Beograda in ing. arch. Spelka Valentinec Arneževa. Medtem ko so lani obnovljali južno steno arkad, se letos zadržujejo predvsem v cerkvi, kjer utrjujejo temelje zlahkimi gotskim stebrom. Prihodnje leto bodo najbrž obnovili štukaturo nekdanjih glavnih oltarjev, ladjo pa morda že letos povsem očistili ruševin.

pravihali podjetje Remont iz Žužemberka, ki že nekaj let dela v kostanjevškem gradu. Obnovitvena dela vodi ing. arch. Milka Čanakova iz Beograda in ing. arch. Spelka Valentinec Arneževa. Medtem ko so lani obnovljali južno steno arkad, se letos zadržujejo predvsem v cerkvi, kjer utrjujejo temelje zlahkimi gotskim stebrom. Prihodnje leto bodo najbrž obnovili štukaturo nekdanjih glavnih oltarjev, ladjo pa morda že letos povsem očistili ruševin.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Ceritev 30. julija - Maksim Petek 31. julija - Ignac Sobota 1. avgusta - Peter Nedelja 2. avgusta - Bojan Ponedeljek 3. avgusta - Stefan Torek 4. avgusta - Dominik Sreda 5. avgusta - Marija

ZAHVALE

Toplo se zahvaljujemo vsem tistim, ki so našega občeta MILETA VRANESICA iz Metlike, spremili na njegovi zadnji poti in nam izrazili sožalje. Zalujoci: sin, snaha in vnuki.

Namesto venca na grob pok. Edmunda Kastelica je poklonil Josip Vindrič 2000 dinarjev Zvezi slepih Slovencev, okrajnemu odboru Novo mesto. Iskrena hvala!

Namesto cvetja na grob Elčita Kastelica poklanjata Rudolf in Pavla Smole okrajnemu odboru Zveze slepih Slovencev v Novem mestu 1.000 dinarjev. Iskrena hvala!

KUPIM ZELEZNO TRAZERZO

manjšega preseka 4,5-6 m dolgo. Kuhar, Kettlejev drevored 33 - Novo mesto.

UGODNO PRODAJAM športni otroški voziček (plasten), popolnoma nov. - Naslov v upravi lista (675-39).

MOSKO OBLEKO in čevlje za menjam za suha drva ali program. - Naslov v upravi lista (675-39).

PRODAJAM RABLJEN BOLNISKI VOZIČEK in nekaj pohištva. - Naslov v upravi lista (675-39).

PRODAJAM HIŠO z gospodarskim poslopijem in kočico ter 40 arov zemlje, ob glavni cesti od postaje Šentrupert do Šentrupe, Poslopje si lahko ogledate vsak dan od 10. avgusta. Cena po dogovoru. Anton Mikar. Brinje 14 Šentrupert.

NOVO MESTO

V času od 13. do 27. julija je bilo ročnih 81 dečkov in 32 deklic. Porodil so se: Božar Valič, trafikant iz Splita, in Ana Zaletež, trafikantka iz Novoga mesta. Vincenc Bahnik, uslužbenec iz Sevnice nad Ljubljano, in Marija Kovarčič, gospodinjica pomočnica iz Šimela. Umrla so: Amalija Vesel, osebna upokojenka iz Kočevja, stara 64 let. Franc Lukec, delavec iz Stožice, star 46 let. Stanica Čaudek, gospodinja iz Karlova, stara 50 let. Edmund Kastelic, kmetovalec iz Novoga mesta, star 70 let. Rudi Bečičina, kmetovalec iz Drame, star 56 let. Marija Zlogar, družniška upokojenka iz Ljubljane, stara 58 let. Martina Umek, otrok iz Zg. Mladetev, star 10 let.

GOTNA VAS Umrla sta: Valentina Sekula, gospodinja iz Rezerje vasi, stara 33 let, in Ana Dragan, užitkarica iz Dolca, stara 75 let.

SEMIC V preteklem mesecu so se poročili: Janez Plut, s Sodejga vrha, in Amalija Kastelic iz Brezove rebi. Ivan Medimurec in Marica Sluškič oba iz Planine.

Umrla je: Marija Plut iz Kali, stara 79 let.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE V preteklih štirinajstih dneh so v novomeški porodnišnici rodile: Martina Zupančič iz Krke - dekle, Ana Hirovatič iz Kanjarice - dekle, Jozefa Sedlar iz Kronovega - dekle, Danica Balkovec iz vinice - dekle, Ana Boko iz Radene - dekle, Ana Lah iz Mladice - dekle, Marija Roje iz Žužemberka - dekle, Franciška Flek iz Tanca mesta, star 70 let. Marija Botič iz Griča - dekle, Cveta Poreber iz Novoga mesta - dekle, Jozefa Bambič iz Sevnice - dekle, Kristina Adlešič iz Crnomlja - dekle, Terezija Gabrija iz Mirne peči - dekle, Rozalija Hočevar iz Brezovice - dekle, Marija Kubelj iz Žužemberka - dekle, Slavica Mušič iz Zapudja - dekle, Pepea Blažič iz Vel. Slatnika - dekle, Milka Kovarčič iz Drame - dekle, Filomena Berus iz Vel. Podlube - dekle, Rozalija Kanfelj iz Zanje vasi - dekle, Draga Mohorič iz Trebnjega - dekle, Marija Marušič iz Brezovega - dekle, Amalija Gavzda iz Gotne vasi - dekle, Jozefa Gregorčič iz Zavrja - dekle, Jozefa Medle iz D. l. Suhadola - dekle, in dekle, Milka Rapuš iz Novoga mesta - dekle, Ivanka Zupančič iz Gor. Gradisca - dekle, Martina Jurajevič iz Krope - dekle, Silva Nose iz Zagerice - dekle, Frančiška Kapč iz

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Ledinski iz Zapretja - dekle, Katarina Vogrila iz Luz - dekle, Marija Ajster iz Krške vasi - dekle, Angelica Malus iz Sevnice - dekle, Katica Božič iz Gorice - dekle, Jelka Valant iz Sav. Marofa - dekle, Ivanka Novak iz Rake - dekle, Marija Mikar iz Pisce - dekle, Nežka Semečič iz Podgradnega - dekle, Marija Ferentič iz Trnja - dekle, Olga Kolarič iz Zapeče vasi - dekle, Marija Šlak iz Sol - dekle, Marija Blatinč iz Loka - dekle, Barbara Zorko iz Brestinice - dekle, Majda Stajner iz Krškega - dekle, Alojzija Pungerič iz Vel. Trna - dekle, Rozika Cvetoč iz Igumca - dekle, Justina Koprivc iz Vrha - dekle.

KRONIKA NESREČ V preteklem tednu so se ponestrelili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Barica Fakin, žena posevnika iz Zameškega, si je pokodovala roko. Tina Šimončič, učiteljica iz Družinske vasi, se je motiko usekala s levo nogo. Jožica Stronjinec, hčerka posevnika iz Radovice, je vol sunil v desno roko. Anton Kužnik, mizar iz Staroga dvora, se je z mopedom zatekel v vor in si pokodoval glavo. Franc Korelec, ključavničarski pomočnik iz Ljubljane, je padel z motorja in si pokodoval levo nogo.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ Anton Ban, ključavničar iz Zg. Obreza je pri padcu z motornim koleškom dobil notranje poškodbe. Vinko Brodnik, vodnik JLA iz Podloga si je pri padcu s koleškom pokodoval levo nogo. Anton Sedelj, upokojenec iz Sevnice je pri padcu iz koleška dobil teže poškodbe. Rudolf Kolander, delavec iz Razborja je pri padcu s koleškom dobil poškodbe po glavi. Ano Borovinec, prevžikarico iz Križ je povzeli avtomobil, pri čemer je dobila teže poškodbe.

KINO

Brezice: 31. 7. angleški barvni film »Srabanda mirnih ljubincev«. Od 4. do 6. 8. angleški film »Bežno srečanje«. Crnomelj: 31. 7. ameriški barvni film »Prijateljsko prepevanje«. Od 4. do 6. 8. ameriški barvni film »Nenasmeje se prišle«. Kostanjevica: 2. 8. sovjetski film »Enainštrideset«. 3. 8. italijanski film »Cesta«. Mokronog: Od 1. do 2. 8. ameriški film »Bosonoga grofica«. Metlika: Od 1. do 2. 8. »Ne kakor tuje«. 3. 8. »Mladi južarec«. Dom JNA Novo mesto: Od 30. do 31. 7. ameriški film »Tri Evina licea«. Od 1. do 2. 8. sovjetski film »Idioti«. Od 3. do 5. 8. »Grand hotel«. Nova mesto: Od 31. 7. do 3. 8. slovenski film »Kala«. Od 4. do 6. 8. češki film »Pokorno javljanje«. Semič: 2. 8. češki barvni film »Kod in kama«. Sevnica: Od 1. do 2. 8. ameriški film »Gospod Bilantra«. Trebnje: Od 1. do 2. 8. ameriški film »Ko zima pride«. Predstava v nedeljo ob 16. in 19. uri. Žužemberk: 2. 8. ameriški film »Osamljeni revolvere«.

OBVESTILA

Dijaški dom MDB v Šimelu pri Novem mestu sprejme določeno število dijakov učiteljskega, gimnazijskega in osemletnega tipa. Vprašalne pole za sprejem gojencev, kolkovane s 30 dinarjev državne in 20 dinarjev občinske takse sprejemamo do 10. 8. 1959. Mesecna vzdrževalnina bo 5.300 dinarjev. Podrobna navodila dobite pri upravi doma.

Obveščamo vse dobavitelje žita, da zaradi popravila in čiščenja mlinskih naprav ne bo mlin obratoval od 23. do 26. 7. 1959. V tem času tudi ne bomo sprejemali žita v mletje. - KOVACIČ FRANC, mlin, Novo mesto.

Pogrebni zavod v Novem mestu poziva vse najemnike, lastnike grobov na mestnem in šimeljskem pokopališču, da takoj ali najkasneje do konca avgusta 1959 poravnajo zadnje najemnine grobov. V kolikor ne bo nastopila podoba, siana ali poravnana, bomo morali grobove prekoptati oziroma jih oddati interesentom.

Nadalje sporočamo, da so najemniki, lastniki grobov dolžni redno, stalno oskrbovati svoje grobove. Vse zanemarjene grobove bomo kljub poravnani, najemniki odvzeli in prekoptali. Uprava pogrebnega zavoda sprejema naročila za redno oskrbovanje grobov, urejanje nagnjenih spomenikov in peskanje. Za vsako postavitve odkrivje ali spomenika je obvezna predhodna odobritev zavoda. Zavod ima v zalogi vse vrste mrljiških krest, pregrinjaj, okrasov za krate in ostali pogrebni material. Vsa naročila je dostavljati na naslov: Pogrebni zavod Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 3.

RAZPISI

Uprava Kmetijske šole Grm - Novo mesto razpisuje mesto kuharice. Pogoji: kvalificirana z večletno prakso v kuhinji. Nastop službe lahko takoj ali po dogovoru. Stanovanje samsko zagotovljeno.

Učiteljske Novo mesto bo sprejelo v 1. letnik v šolskem letu 1959-60 60 dijakov. Zamudniki naj oddajo prošnje najkasneje do 29. avgusta 1959.

Prošnji kolkovani s 30 dinarjev državne in 20 dinarjev občinske takse je treba priložiti: 1. Spričevalo o dokončani osemletni šoli (original). 2. Izpis iz rojstne matične knjige. 3. Zdravstveno spričevalo. 4. Mnenje šole.

Pogoji za sprejem: 1. Zdravstveno stanje. 2. Sprejemni izpit iz slov. jezika, matematike in glasnih preizkus. Odlučnjaki so oproščeni sprejemnega izpita iz slov. jezika in matematike, morajo pa opraviti glasnih preizkus.

Razpisna komisija si pridržuje pravico, da po opravljenem sprejemnem izpitu izbere 60 kandidatov. Kandidati, ki pravočasno vložijo prošnje, bodo pisмено obveščeni, kdaj se javijo na šoli. Razpisna komisija.

Živahne prireditve v črnomaljski občini

Prireditveni odbor, ki skrbi pri občinskem ljudskem odboru Crnomelj za prireditve v sklopu proslav 40-letnice KPJ, je poskrbel v tekočem mesecu za zelo pester program, s katerim je zaposlil v številnih akcijah prebivalstvo vseh predelov Fele krajine.

Na dan borca so člani Zveze borcev obiskali znane partizanске kraje in obdarovali najbolj zaslužne družine. Na Sinjem vrhu pri Vinici so odkrili spomin-

društvo »Bela krajina« 30-letnico svojega obstoja. Posebno bogat spored so pripravili v proslavo 22. julija. Na predvečer praznika je bilo osrednje zborovanje s programom v Crnomlju na Trgu revolucije. Na dan vstaje se je rebrivalstvo udeležilo izleta v Miklarje, koder so na porokbu Kočevske, a Roga odprli obnovljeno taborišče in prebivališče prvih belokranjskih partizanov. Zadnje nedelje je v sklopu praznovanja zasvetila elektrika na najvišjem vrhu Bele krajine - na Mirni gori, koder je bilo tudi domovanje prve belokranjske čete. Ob tej priložnosti so odprli

MED DOLENJSKIMI KORENINAMI

O Dularjevem očetu je Dolenjski list že večkrat pisal, nazadnje letos, ko je praznoval 90-letnico. Pa sem še jaz, ki imam rad pogovore s starimi ljudmi, krenil na njegov dom v Gaberje pri Soteski, da pozivem in in ono iz življenja nekdanjih ribičev in lovecev. In res, ni mi bilo žal, kajti možak je, čeprav ni več tako okreten, kot je bil še pred nekaj leti, zanimiv človek, predvsem pa velik šaljivec, da še danes rad koga potegne za nos s svojo lovsko latinščino.

«No, oče Dular,» sem rekkel, «boste povedali kaj zanimivega o sebi, za bralce Dolenjskega

ga lista, ko ste že 90 let na svetu!»

«Kaj naj povem? Rodil sem se v Dolenjem polju. V mladosti sem bil pastir, potem delavec in divji lovec-ravbšič.

Pri starem lovcu, ribiču in šaljivcu Dularju

Veste, pa me nikoli niso dohili. Hodil sem na lov ponoči, zavil v belo rjuho, da bi vsak pomislil prej na smrt kakor pa na divjega lovca. Grof Auersperg, graščak v Soteski, me je leta 1895 vzel v službo za lovca in s tem ubil dve

muhi na en mah: znebil se je ravbšica in dobil lovca in ribiča. Veste, tudi ribaril sem od nekdanj rad. Sulce sem maral, ker so pridni; ko so siti, dajo drugim mir, ščuke pa ne igranjem in šalami družbe na ohceti in veselicih. Ko je prišlo v modo fotografiranje — takrat so morali fotografirati nositi s sabo velike škatle in se pokrivati čez glavo s črno tunjo — se je domislil svoje vrstne šale. Nabavil si je «aparata», ga zavil v črno tunjo in poiskal prvo žrtev. Postavil jo je v primerno držo, se potem sklonil pod črno tunjo na mizi, došel do tri in — sprožil. Oster curek sifona je šnil izpod tunje nič hudega sluteti žrtvi naravnost v obraz. Ta jo je preplašena ubrala proč. Dular pa je kričal za njo: «Hudik, počakaj, najprej sem te moral umiti, ker si umazan! Ali te bom kar takega slikal?»

Batina, pa je bil res tič tale naš oče Dular!

Toda prišli so nad našo deželo resnejši časi. Tudi ob Krki je besnel narodnosvobodilni boj. Čeprav jih je imel na hrbtu že nad sedemdeset, je tudi Dular sodeloval s partizani. Prevažal jih je čez Krko s čolnom, ki ga je imel pred Italijani skrritega v grmovju. Na mostovju pred stanovanjem pa je izbožal belo tunjo, kar je partizanom pomnilo, da ni nevarnosti. Če so bili kje v bližini fašisti, in so se onstran Krke pojavili partizani, je Dular stopil k bregu in zaklical: «Slab zrak je danes!» Partizani so vedeli, da grozi nevarnost, in so se umaknili.

Za svoje delo je bil Jože Dular po vojni odlikovan z Redom zaslug za narod III. stopnje, na kar je po pravici zelo ponosen.

Ko je bil še v službi, je moral med drugim skrbeti tudi, da je imela Auerspergova snijad vedno dovolj soli v solnicah. Zemljo si polil z vodo, potresel soli in vse to dobro stolkal ter dal v solnico. Gorje, če bi grofov upravnik Zhuber, ki je hodil nadzirat tudi solnice, našel, da katera ni v redu! Nekoč se je zgodilo, da je Dularju zmanjkalo soli. Iznajdljivec jo je brž pogruntal. Vedel je, da je tudi človeška voda slana, pa je poškrpil solnico z lastno vodo. Prav takrat je od nekoga prineslo upravnik Zhuber. Po stari navadi je le-ta podgrnil s prstom po solnici, nato pa se po jeziku in zadovoljen vzkliznil: «Richtig!» (V redu). Gospodu se pač ni sanjalo, kakšno sol je lizal...

Kot harmonikaš je Dular vrsto let zabaval s petjem,

krat mimo njihove hiše. Bil je velik samotar, čudak posebnih sorte. Očal ni nosil zmerom. Tudi ni bil kaj prijazen z ljudmi. Kadar se je menil z njimi, je morala vedno njegova obveljati.

Kukmanova teta ima izvrsten spomin. Ko je hodila še v šolo k učitelju Pirnatu v Prečno, so na Velikih in Malih tratih (med Cegelnico in Prečno) kopali železno rudo v hosti pa tudi kar na njivah. Kdor je hotel kopati, se je moral prijaviti štajerju (pa-zniku) v Bršlino. Kopači so si morali najprej ležišče rude poiskati. Pred seboj so držali dolgo železno palico z nekakšnim svedom na koncu in jo zasajali v zemljo, dokler ni zaskrbotalo ob rudo. Kier je bilo nahajališče obsežnejše, so pričeli kopati. Rudo so od tam prepeljali v Auerspergove fužine na Dvoru. Kopači ni smel nihče braniti, tudi na njivah ne. Sicer pa je tam slabo rodilo, kajti zemlje je bilo le tanka plast in še ta se je močno razgrela, ker je železna ruda pod njo dajala preveč vročine.

Rude je bilo toliko, da so morali ponekod zemljo «cimprati». To se v hosti še danes pozna. Kopačev je bilo kot mravelj, zato si tiste čase le s težavo dobil delavce za vinograde. Kopači se je začelo nekako leta 1880.

Cegelnica je večkrat pogorela, toda prvič se jo požgali Francozi. To pa je bilo takole: Francozi so se pripeljali v mesto. Njihov ta višji se je pripeljal v Kapitelj. Toda nekdo od domačinov je nanj iz kapiteljskega turna streljal, zato je Francoz ukazal požgati mesto, Bršlin in Cegelnico. Tudi Kukmanova hiša v Cegelnici je začela goreti. Tedaj pa je Francoz s piškom dal znamenje, naj prenehajo po-

Lepe pozdrave vsem bralcem Dolenjskega lista iz Srbije in Makedonije, kjer nadaljujemo to, kar smo lani na Dolenjskem zaključili!

Naval na Lisco

Odkar je bila zgrajena cesta na Lisco, je na tej priljubljeni postojanki vsak dan večji promet. Oskrbnik pravi, da ni več mirnega dne, da o sobotah in nedeljah sploh ne govori. Planinci bodo morali v kratkem razmišljati o razširitvi postojanke, ki je bila že prej večkrat premajhna. Smučiški človek vedno trdo garati, če se je hotel preživeti.

Da, tako je bilo svoje čase in še marsičesa se spominja Kukmanova teta, toda lepega malo, pravi, saj je moral kmetijski človek vedno trdo garati, če se je hotel preživeti.

Eler

Pokažite DOLENJSKI LIST sosedom in znancem, ki ga še ne poznajo!

Brivec K. K. K. — tako pravijo A. C. Hightowerju v Little Rocku v zvezni državi Arkansas v ZDA, kjer je najhujša trdnjava rasizma v vseh državah. Ta gospod se je sam imenoval za Velikega znalca Ku Klux Klana — rasistične organizacije, ki z nasiljem strahuje črnce in vse drugolpote brabvalce ZDA. To so sicer uradno pred štiri leti prepovedali, kaže pa da tega gospodu ACH ni mar. Poškujali se bomo izogibati nastitju, vendar pa bodo naši ognjeni križi spet piameneli. KKK je kristjanska organizacija, je izjavil Veliki zmagovinarjem, Kristjanska kot nekot križarska — ali nmenam posvečuje aredvas, bi lahko rekli za ta primer.

V svetu je še zelo velik problem na milijone ljudi brez hrane, ki so jo iz tega onega vzroka izgubili. Tako je pri delitvi Indije in Pakistana postalo štirinajst milijonov muslimanov brezdomovinskih pregnancev, nad milijon pa jih je pri tem izgubilo življenje; na šlag in sto tisoče jih še vedno živi po raznih begunskih taboriških (na sliki). Pri omenjeni delitvi je osem milijonov Hinduov zbežalo iz Pakistana v Indijo medtem ko je šest milijonov mohamedancev pribežalo iz Indije v Pakistan.

Pred dnevi je izbruhnil velik požar v Pentagonu, sedežu ameriškega obrambnega ministrstva in sedežu generalštaba ZDA v Washingtonu. Alarmirani gasilci so pod močno stražo policije takoj stopili v akcijo, a požar niso mogli povsem preprečiti, ker je zbruhnil v enem izmed številnih arhivov. Na sliki je videti, da so bili pri svojem delu gasilci tudi poškodovani, in so jim morale priti na pomoč bolničarke.

Poletni čas je prinesel s seboj pravo poplavo različnih «Miss» po zahodnem svetu. Zda se se spomnili tudi ameriški fotografi, da bi izbrali svojo kraljico, ki naj bi predstavljala najbolj hvaležni model za fotografiranje. Izbrali so devetnajstletno študentko Martho Branon iz Bishopvillea v ZDA. Na gornji sliki jo vidite, ko so ji v Miami Beachu izročili naslov.

Podjetje — enako Suez in Panami — bi lahko imenovali načrt, ki so ga pravkar ureinili v ZDA. Po njem sta velikanški industrijski sredstvi Chicago in Detroit postali morski pristanišči, ker so do njiju zgradili prekop in tako povezali Velika jezera z Atlantikom. Na sliki je ožina Trquois na reki San Lorenzo med jezerm Ontario in Montrealom, po kateri je speljan gigantski prekop. V njem zaleta in pretakajoča se voda hkrati poganja ogromne hidrocentrale, ki dobavljajo elektriko tako ZDA kot Kanadi.

Zvest izročilu bi lahko rekli brezposelnemu na gornji sliki, ki se udinja neki veliki trgovski firmi v Clevelandu v ZDA in za majhne denarje stoji ves dan pred trgovino, ne menec se za spakovanje otrok (na sliki). Trgovce je postavil pred vhod angleškega grenadirja zato, da bi množice spominjali na angleško blago, ki ga trgovina prodaja.

Kljub vsem modnim muham še vedno prevladuje bikini-zanaj so že ženske odločile predvsem zato, ker do največje je možne meje prepušča sončnim žarkom vse telo, ki tako vročim poletja nabere dovolj energije in moči za zimski čas.

Bikini močnejši od mode. To dokazujejo morske peščice in svetovna jezerska kopalnišča, kjer se modni ustvarjalci zaman trudijo, da bi uveljavili svoje modne kreacije v skladu z drugo žensko modo tudi pri kopalnih oblekah. Na sliki zgoraj je takšna novomodna kopalna obleka, kakor jo kažejo letos po svetu.

Kukmanova teta v Prečni

Odkar je lani v Podgori umrla skoraj stoletna Neža Turk, je v okolici Prečne najstarejša vaščanka Kukmanova teta. Njej je «samo» 87 let, zato pa še vedno pridno dela na njivi, jo mahne peš v No-

vo mesto in Stražo, pomaga pri bolnikih, če jo pokličejo na pomoč itd.

Ko sem potkal prvič na njena vrata v Prečni — tu živi zadnja leta, drugače pa je

iz Cegelnice — in vstopil, so me izpred štedilnika pogledale žive, nekam nezaupljive oči. «Ne vem, če sem prav prišel...» sem pričel nekoliko v zadregi. «Menda ste, saj ste prišli skozi vrata!» mi jo je zabelila ženička in pošteno bi me bila zmedla z odgovorom, da me niso že poprej v Cegelnici opozorili na njeno odrezavost. To je bilo že pred leti in ker sva brž prebrodila prvotno nezaupljivost, se še danes večkrat pomeniva o tem in onem, največ pa o starih časih.

Marija Kukman izhaja iz bistrega kmečkega rodu. Njen brat France je bil svojčas najboljši latinec novomeške gimnazije, po maturi pa je odšel k mornarici in postal mornariški komisar v Puli. Ker so Francetovi sošolci zahajali k njemu na dom, si je od njihovih pogovorov Micka marsikaj vtisnila v svojo bistro glavico in zna to povedati tudi še danes, na primer: kako so študentje prejemali dunajski Zvon na naslov neke dijaške gospodinje, ker ga sami niso smeli naročati.

Tudi pisatelj Trdin se dobro spominja, saj je šel več-

krat mimo njihove hiše. Bil je velik samotar, čudak posebnih sorte. Očal ni nosil zmerom. Tudi ni bil kaj prijazen z ljudmi. Kadar se je menil z njimi, je morala vedno njegova obveljati.

Kukmanova teta ima izvrsten spomin. Ko je hodila še v šolo k učitelju Pirnatu v Prečno, so na Velikih in Malih tratih (med Cegelnico in Prečno) kopali železno rudo v hosti pa tudi kar na njivah. Kdor je hotel kopati, se je moral prijaviti štajerju (pa-zniku) v Bršlino. Kopači so si morali najprej ležišče rude poiskati. Pred seboj so držali dolgo železno palico z nekakšnim svedom na koncu in jo zasajali v zemljo, dokler ni zaskrbotalo ob rudo. Kier je bilo nahajališče obsežnejše, so pričeli kopati. Rudo so od tam prepeljali v Auerspergove fužine na Dvoru. Kopači ni smel nihče braniti, tudi na njivah ne. Sicer pa je tam slabo rodilo, kajti zemlje je bilo le tanka plast in še ta se je močno razgrela, ker je železna ruda pod njo dajala preveč vročine.

Rude je bilo toliko, da so morali ponekod zemljo «cimprati». To se v hosti še danes pozna. Kopačev je bilo kot mravelj, zato si tiste čase le s težavo dobil delavce za vinograde. Kopači se je začelo nekako leta 1880.

Cegelnica je večkrat pogorela, toda prvič se jo požgali Francozi. To pa je bilo takole: Francozi so se pripeljali v mesto. Njihov ta višji se je pripeljal v Kapitelj. Toda nekdo od domačinov je nanj iz kapiteljskega turna streljal, zato je Francoz ukazal požgati mesto, Bršlin in Cegelnico. Tudi Kukmanova hiša v Cegelnici je začela goreti. Tedaj pa je Francoz s piškom dal znamenje, naj prenehajo po-

Minuli četrtek se je vrnila s pettedenskega dela v Makedoniji 8. novomeška mladinska delovna brigada. Štirinasto udarnišvo je bilo priznanje in plačilo za njen delež na letošnjem odseku moderne magistrale Ljubljana-Zagreb-Beograd-Skopje. Med mladimi brigadirji-srednješolci našega okraja je 27 udnarikov in 36 pohvaljenih. Brigada je delala na zaključnih zemeljskih delih na odseku pri Tremniku. — Na sliki: Del brigade pred razhodom na dvorišču za novomeško gimnazijo.

CHARLES M. RUSSELL PASJA JUHA

«Človek, ki še nikoli ni bil lačen, ne ve kaj je dobro,» je pripovedoval Rawhide. »Jedel sem že presna svinjska rebra in grizgovito zmznjen prepečenec, pa mi je dišalo kot božično kosilo.

Bill Gurd mi je pripovedoval, da je nekoč lovil. Do mraka je jezdaril naokoli in ni upihnil niti diake. Legla je že trda tema, ko je naletel na tabor nekega starega domačina. Stari Indijanec mu je gostoljubno ponudil roko in ga pevabil k sebi. Tako je Bill razsedal, okoliščil konja ter vstopil. Lačen kot volk je opazil, da ima Indijanceva žena ovsenjake v žerjavici. Vejnata kočica, kamor je koma, bilo moč pogegniti pred vetrom, se mu je na toplem, kjer je dišalo po jedi, zadela kot palača, tako stradanec je bil in utrujen. In ni trelpo dolgo, ko mu je starka že ponudila zvrhan kroznik mesa z ovsenjaki in še čaja povrhu. Dodobra sit, je po večerji nekajkrat potegnil iz pipe Indijanec pa je med tem razgrnil odeje in Bill je legel.

Drugo jutro je za zajtrk spet dobil tisto meso, ovsenjake in čaj. Ker je ječnost že nekoliko utolajši, je bil to pot pozornější na pečenko, in vprašal vendarle ni, kakšna je. Odgovor se mu je kar sam ponudil. Ko je šel osedlat konja, je nekaj korakov od kočice skoraj stopil na svežo pasjo kožo, razprostrto in zaklinjeno v tla. To je bilo kot če bi med kartami zagledal zaznamovane asa — vendar pečenka je bila dobra in Bill jo je obdržal v sebi.

Se nekega drugega patrona sem poznal svoj čas; ta se je klical Jack «Pasja juha». Nikoli nisem zvedel kako se mu je obesilo to ime, dokler nisem sam taboril s njim. Stari

dečko je bil rudosledec. Lazil in ril je okrog po gričih v upanju, da bo nekaj našel.

Neke pomladi lovim konje in ne najdem drugega kot sledi. Gori na Ledgepolu sem pod griči; sonce zahaja in konj mi peša. Počasi kruljava naprej, ko zagledam na neki bobrovi trati par privezanih indijanskih ponjev. Oba sta bila stara pastirska konja. Tudi lastnikov tabor kmalu najdem, nekakšen bivak iz postrani zloženih brun. Med tem ko se še razgledujem po okolici, se prikaže lastnik. «Pasja juha». Rokujeva se, jaz razsedam in okoliščim utrujenega konja. Po večerji, nasičena iz njegovih najboljših zalog (fižola, slanina in posušenih ponvičnikov, kar je dobra hrana za lačnega moža) sedeva, zakadiva in takrat ga vprašam, če je kdaj živel med Indijanci.

«Zavoljo mojega imena misliš. Res se sliši indijanski, a niso mi ga obesili oni. To se je zgodilo pred kakšnimi osmimi zimami. Vračal sem se s potepa za diamanti. Konje sem pustil približno deset milj za seboj pod vznožjem gričev, kjer je dobra paša in manj snegea. Zgradil sem si bivak, trden bivak in s psom, ki je bil z mano, sva se vselila. Nekaj bobrov je bilo v bližini in nastvil sem vrsto pasti, kajti nameraval sem prezimiti. Hrane nisem imel kaj prida, vendar v gozdovih tam okrog je bilo dosti divjadi in kar ne bi dale pasti, bi dala moja stara puška.

Sneg je padel zgodaj in visoko. Tretji dan po metezu sem stopil na nekakšno zanikrno skalo in izpahnilo mi je gleženj. To me je položilo. Nobene druge reči več nisem zmogel kot nalagati na ogenj. Ves

ta čas sem bil s hrano zelo na tesnem. Nekaj odratih bobrov, ki sem jih ujel neki dan, sem pojedel. Moj stari pes mi je prinesel snežnega zajca in lahko si misliš, kako mi je bil dobrodošel. Razdelila sva si ga na pol, vendar po človeško, dal sem mu sprednji del. To je bilo zadnje, kaj sva dobila.

Stari Friendship (tako je bilo psu ime) je vsak dan hodil lovit, a ni ujel ničesar in jav sem vedel, da me ne goljufa — pravem udre boke je imel. Nekako po štirih dneh životarjenja ob zraku, je začel Friendship oprezati okrog sebe, kot da ga je nečesa strah. Mogoče je mislil, da ga bom pobasal v kotel, a sodil me je upam, da bi se zadavil.

Šesti dan sem začel tuhtati. Ležal je blizu ognja. Imel je dolg mesnat rep, zavil v nekakšen vozal. Pravim si: «Juha iz volovskega repa! Kaj pa pasji rep?» Samo za mahljanje mu služi, namesto jezika ga ima in nič drugega. Vendar brez njega bi bil kot mutec brez rok. A osmi dan lačen, z razbolelim gležnjem sem popolnoma ponorel, rep mi ni in ni hotel iz glave. Tako sem med tem, ko je pes spal, malo pred polednem skočil nadenj s sekuro. V sekundi je bilo vsega konec. Friendship je tuleč zginil v gozd, jaz pa sem z njegovim repom v roki zajokal kot otrok. Voda je že vrela in kakor hitro sem posmoldil dlako, je bil rep že v kotlu. Obrnil sem še dve moknati vreči, ju otrešil in zbral dovolj moke, da sem juho zasul. Skoraj mrak je že bil. Nasitil sem se in če ne bi bilo zastran premišljanja, bi mi teknilo. Vse bi lahko pojedel, a prihranil sem več kot polovico za Friendshipa, če bi se slučajno vrnil.

Moralo je biti že polnoč, ko se je prirnil k meni pod odejo. Objel sem ga. Mrzel je bil kot mrtva kača in med tem ko sem ga tiščal k sebi, sem cvilil kot otročiček. Ko se je nekoliko ogrel, sem vstal in naložil na ogenj. Nato sem ga poklical h kotlu. Pojedel je vse do zadnje drobtinice. Juhe menda ni prepoznal. Če pa jo je, mi je kot pes odpustil.

Vrnila sva se pod odejo. Ravno svitavi se je začelo, ko se je javkajoč in vohajoč po zraku splazil ven. Otepaj se v krvavim šteljem in ježil ušesa. Pogledal sem v smer, kamor mi je kazal in niti petindvajset korakov od najinega bivanja sem opazil velikega losa. Droben sneg je narahlo padal, veter je pihal kot nalašč za naju. Se sekunda ni pretekla, ko sem že držal v rokah svojo staro puško, ampak igral sem previdno — zajezel sem ga po indijansko. Berglo sem porabil za naslonilo. Ko je moja stara pokalica spregovorila, se je bil prevrnil — s prebitim tilnikom. Kmalu nato sva oba gohtala toplu, surova jetra. Videl sem Indijance, ki so počeli to, a nikoli si nisem mislil, da je v meni toliko volka, ali prav zares, tisto jutro mi je teknilo.

Bik je bil težak, star in precej kitast, vendar jaz in Friendship se nisva spravevala «kakšen», temveč «koliko» in to sva dobila. Mesa sva imela vse dokler nisva odšla od tam.

«Kaj pa Friendship?» vprašam jaz.

«Poginil mi je pred leti,» je rekkel Jack. «Ampak poginil je debel.»

(Prevod: M. Sošter)